

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības un reģistrētu partnerību mantiskās sekas>Laulāto mantiskās attiecības

Laulāto mantiskās attiecības

Nacionālie noteikumi, kas laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai nāves gadījumos regulē starptautisku pāru laulāto mantas sadalīšanu

Savienības iedzīvotāji arvien biežāk pārceļas uz citām dalībvalstīm nolūkā mācīties, strādāt vai veidot ģimeni. Tā rezultātā veidojas vairāk starptautisku pāru, kas stājušies laulībā vai reģistrētās partnerattiecībās.

Starptautiskos pāros pusēm ir dažādu valstu valstspiederība, tās dzīvo ES valstī, kas nav viņu izcelsmes valsts, vai arī tām pieder īpašumi dažādās valstīs.

Starptautiskiem pāriem - gan laulībā, gan reģistrētās partnerattiecībās esošiem - ir jāpārvalda savs īpašums un, jo īpaši, tas jāsadala laulības šķiršanas, laulāto vai partneru atšķiršanas vai laulātā vai partnera nāves gadījumā.

Šādās situācijās starptautiskajiem pāriem palīdz ES noteikumi. Šos noteikumus piemēro 18 ES valstīs: Austrijā, Beļģijā, Bulgārijā, Čehijā, Francijā, Grieķijā, Horvātijā, Itālijā, Kiprā, Luksemburgā, Maltā, Nīderlandē, Portugālē, Slovēnijā, Somijā, Spānijā, Vācijā un Zviedrijā.

Šajos noteikumos reglamentēts, kuras ES valsts tiesām ir jāizskata jautājumi saistībā ar starptautiskā pāra īpašumu un kuras valsts tiesības būtu jāpiemēro šo jautājumu izšķiršanā. Noteikumi arī vienkāršo to, kā vienā ES valstī pasludināti spriedumi vai notariālie dokumenti būtu jāatzīst un jāizpilda citā ES valstī.

Detalizētu informāciju par konkrēto valsti iespējams iegūt, uzklikšķinot uz attiecīgo karogu.

Ja jums vajadzīga papildu informācija, sazinieties ar attiecīgās ES valsts iestādēm vai profesionālu juristu.

Jūs varat apmeklēt arī Eiropas Savienības Notariātu padomes tīmekļa vietni <http://www.coupleurope.eu/lv/home>.

Lapa atjaunināta: 29/11/2019

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Laulāto mantiskās attiecības - Čehija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Jā.

Saskaņā ar Čehijas tiesību aktiem visu, kas pieder laulātajiem, kam ir mantiska vērtība un kas nav izslēgts no juridiskajām attiecībām, uzskata par laulāto mantu. Uz laulāto mantu attiecas tiesību aktos paredzētā kārtība, īpaša saskaņota kārtība vai ar tiesas nolēmumu noteikta kārtība.

Tiesību aktos paredzētā kārtība nosaka, ka visu, ko laulības laikā ieguvis viens no laulātajiem vai abi laulātie kopā, uzskata par kopīpašumu, izņemot:

- mantu, kas vajadzīga viena laulātā personīgajām vajadzībām;
- mantu, ko tikai viens no laulātajiem ieguvis kā dāvinājumu, mantojumu vai novēlējumu, ja vien dāvinātājs vai mantojuma atstājējs nav paudis citādu vēlmi;
- mantu, ko viens no laulātajiem saņēmis kā kompensāciju par nemateriālu kaitējumu viņa dabiskajām tiesībām;
- mantu, ko viens no laulātajiem ieguvis tiesas procesā saistībā ar viņa ekskluzīvajām īpašumtiesībām;
- mantu, ko viens no laulātajiem ieguvis kā kompensāciju par tikai viņam piederoša īpašuma sabojāšanu, iznīcināšanu vai nozaudēšanu.

Saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību visi ienākumi no mantas, kas pieder tikai vienam no laulātajiem, ir uzskatāmi par kopīpašumu.

Saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību visi parādi, kas rodas laulības laikā, ir laulāto kopējie parādi. Izņēmums ir parādi, kas saistīti ar mantu, kura pieder tikai vienam no laulātajiem (bet tikai attiecībā uz parāda daļu, kas pārsniedz no šīs mantas iegūtās peļņas vērtību), un parādi, ko uzņēmis viens no laulātajiem bez otra laulātā piekrišanas. Minētais neattiecas uz ikdienas pirkumiem vai pirmās nepieciešamības lietu iegādi ģimenei.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Saderināti vai laulāti pāri var vienoties par mantiskajām attiecībām, kas atšķiras no tiesību aktos noteiktajām. Viņi var vienoties par mantas šķirtību vai par kārtību, saskaņā ar kuru laulāto manta ir kopīpašums tikai līdz laulības izbeigšanas brīdim, vai arī par tiesību aktos definētā kopīpašuma paplašināšanu vai ierobežošanu. Šāda vienošanās var paredzēt jebkādu kārtību attiecībā uz jebkuru īpašuma priekšmetu, ja vien to neaizliedz tiesību akti. Vienošanās konkrēti var attiekties uz mantisko attiecību tvērumu vai būtību vai uz laikposmu, kurā tiesību aktos paredzētā kārtība vai jebkurš cits kopīpašuma regulējums ir piemērojams, vai uz atsevišķiem īpašuma priekšmetiem vai to grupām. Var vienoties par to, ka nākotnē iegūtais kopīpašums tiks klasificēts atšķirīgi no tiesību aktos paredzētās kārtības. Ar vienošanos var noteikt arī mantiskās attiecības laulības izbeigšanas gadījumā.

Vienošanās par laulāto mantiskajām attiecībām jāsigatavo oficiāla dokumenta veidā (t. i., tā jāapliecina notāram).

Ja saderināts pāris noslēdz vienošanos par laulāto mantiskajām attiecībām, šāda vienošanās stājas spēkā laulības noslēgšanas dienā.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Vienošanās var paredzēt jebkādu kārtību attiecībā uz jebkuru mantu, ja vien to neaizliedz tiesību akti.

Vienošanās nedrīkst izslēgt vai grozīt noteikumus par parastajiem mājsaimniecības priekšmetiem, izņemot gadījumus, kad viens no laulātajiem ir izvēcies no mājsaimniecības un atsakās atgriezties. Vienošanās nedrīkst liegt laulātajam apgādāt savu ģimeni. Vienošanās saturs vai mērķis nedrīkst ietekmēt trešo personu tiesības, izņemot, ja attiecīgā trešā persona šajā vienošanās aktā ir sniegusi savu piekrišanu. Vienošanās, kas noslēgta bez trešās personas piekrišanas, attiecībā uz šo personu nav spēkā.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Laulāto mantiskās attiecības izbeidzas līdz ar laulības izbeigšanos; tas notiek, ja viens no laulātajiem mirst, viens no laulātajiem tiek pasludināts par mirušu vai laulība tiek šķirta. Kad laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas, palikušais īpašums ir jāsadala.

Ja laulība tiek atzīta par neesošu, uzskata, ka tā nav bijusi noslēgta. Pēc laulības atzīšanas par neesošu pāra īpašumtiesībām un pienākumiem piemēro tādu pašu režīmu kā īpašumtiesībām un pienākumiem pēc laulības šķiršanas.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas, un manta tiek sadalīta. Pārdzīvojušais laulātais ir mirušā laulātā pirmās un otrās pakāpes likumīgais mantinieks.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Tas ir tiesas kompetencē.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Mantu, ko kāds no laulātajiem ieguvis pirms laulības noslēgšanas (cita starpā), neuzskata par laulāto mantu saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību. Saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību visi parādi, kas rodas laulības laikā, ir laulāto kopējie parādi. Izņēmums ir parādi, kas saistīti ar mantu, kura pieder tikai vienam no laulātajiem (bet tikai attiecībā uz parāda daļu, kas pārsniedz no šīs mantas iegūtās peļņas vērtību), un parādi, ko uzņēmies viens no laulātajiem bez otra laulātā piekrišanas. Minētais neattiecas uz ikdienas pirkumiem vai pirmās nepieciešamības lietu iegādi ģimenei.

Jautājumos, kas saistīti ar kopīpašumu vai tā daļām un kas nav uzskatāmi par rutīnas jautājumiem, laulātajiem tiesvedībā jārikojas kopīgi, izņemot, ja viens no laulātajiem rīkojas ar otra laulātā piekrišanu. Ja viens no laulātajiem atsakās sniegt piekrišanu bez pamatota iemesla un pretēji laulāto, ģimenes vai ģimenes māsaiņniecības interesēm vai nespēj paust savu gribu, otrs laulātais var vērsties tiesā, lai tā sniegt piekrišanu viņa vietā.

Ja viens no laulātajiem tiesas procesā rīkojas bez otra laulātā piekrišanas, kad šāda piekrišana ir vajadzīga, otrs laulātais var prasīt, lai tiesas procesu atzīst par spēkā neesošu. Ja viens no laulātajiem plāno daļu kopīpašuma izmantot komerciāliem mērķiem, pirmajā reizē, kad šis īpašums tiek izmantots šādā veidā, ir vajadzīga otra laulātā piekrišana. Ja otrs laulātais tiek izslēgts no šīs procedūras, viņš var prasīt, lai procedūru atzīst par spēkā neesošu. Ja daļu kopīpašuma ir plānots izmantot, lai iegādātos kapitāla daļu tirdzniecības sabiedrībā vai kooperatīvā, vai ja šādas kapitāla daļas iegādes rezultātā uzņēmuma vai kooperatīva parādi tiek garantēti tādā apmērā, kas pārsniedz apmēru, kurš ir samērīgs attiecībā pret laulātā pāra materiālajiem apstākļiem, ir vajadzīga otra laulātā piekrišana; ja otrs laulātais tiek izslēgts no šīs procedūras, viņš var prasīt, lai procedūru atzīst par spēkā neesošu.

Ja laulātie ir noslēguši vienošanos par mantiskajām attiecībām, tad ar vienošanās saturu vai mērķi nedrīkst tikt pārkāptas trešo personu tiesības, izņemot, ja attiecīgā trešā persona vienošanās aktā ir sniegusi piekrišanu. Vienošanās, kas noslēgta bez trešās personas piekrišanas, attiecībā uz šo personu nav spēkā.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Ja kopīpašums tiek izbeigts vai likvidēts vai tiek samazināts kopīpašuma attiecību tvērums, iepriekšējos kopējos pienākumus un tiesības izbeidz, īpašumu sadalot. Ja samazinātais, izbeigtais vai likvidētais īpašums netiek sadalīts, tam attiecīgi piemēro noteikumus par kopīpašumu.

Īpašuma sadale nedrīkst ietekmēt trešo personu tiesības. Ja sadale ir ietekmējusi kādas trešās personas tiesības, attiecīgā persona var pieprasīt, lai tiesa atzīst, ka sadalei attiecībā uz viņu nav seku. Parādus drīkst sadalīt tikai starp laulātajiem.

Priekšroku dod vienošanās panākšanai starp laulātajiem par kopīpašuma sadali, ja tas ir iespējams (piemēram, laulības šķiršanas vai kopīpašuma samazināšanas gadījumā). Vienošanās par sadali vienmēr stājas spēkā dienā, kad kopīpašums tiek samazināts, izbeigts vai likvidēts, neatkarīgi no tā, vai vienošanās noslēgta pirms vai pēc kopīpašuma samazināšanas, izbeigšanas vai likvidācijas.

Vienošānās par sadali jānoformē rakstiski, ja tā noslēgta laulības laikā vai ja attiecībā uz kādu no sadalāmajām mantām ietilpstošajiem īpašumiem ir vajadzīga rakstiska vienošanās par īpašumtiesību nodošanu (piemēram, nekustama īpašuma gadījumā). Ja vienošanās par sadali nav jānoformē rakstiski un ja to nokārto viens no laulātajiem, otra laulātā pienākums ir iesniegt pirmajam laulātajam sadales apstiprinājumu.

Ja laulātie nespēj vienoties par sadales kārtību, ikviens no viņiem var vērsties tiesā, lai tā pieņem nolēmumu. Tiesai nolēmums par sadali jāpieņem atbilstoši situācijai, kāda pastāvēja brīdī, kad laulāto kopīpašums tika samazināts, izbeigts vai likvidēts.

Sadales gadījumā piemēro šādus noteikumus:

- abu laulāto daļai sadalāmajā mantā jābūt vienādi;
- katram laulātajam jāatmaksā līdzekļi no kopīgās mantas, kas iztērēti tikai viņa īpašumam;
- katram laulātajam ir tiesības pieprasīt kompensāciju par līdzekļiem no viņa atsevišķā īpašuma, kas iztērēti kopīgajai mantai;
- jāņem vērā apgādājamo bērnu vajadzības;
- jāņem vērā, kā katrs no laulātajiem ir rūpējies par ģimeni un jo īpaši par bērniem un ģimenes māsaiņniecību;
- jāņem vērā, kāds ir bijis katra laulātā ieguldījums kopīgās mantas iegādē un uzturēšanā.

Ja trīs gadu laikā no kopīpašuma samazināšanas, izbeigšanas vai likvidācijas manta, kas veidoja daļu no īpašuma, nav sadalīta, nav panākta vienošanās par sadali un tiesai nav iesniegts pieteikums, lai tā pieņemtu nolēmumu par mantas sadali, uzskata, ka laulātie vai bijušie laulātie ir nokārtojuši sadali šādi:

- kustama materiāla manta ir tā laulātā īpašums, kurš to izmanto kā vienīgais īpašnieks, lai apmierinātu savas vajadzības vai savas ģimenes vai ģimenes māsaiņniecības vajadzības;
- pārējā kustamā un nekustamā materiālā manta ir abu laulāto kopīpašums, un katram no laulātajiem pieder vienāda daļa no šā īpašuma;
- citas īpašumtiesības, saistības un parādi pieder abiem laulātajiem vienādās daļās.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Tiesas procedūrai, kurā nosaka vai nodod lietu tiesības uz nekustamo mantu, vai procedūrai, kurā šādas tiesības groza vai atsauc, jānotiek rakstiski. Ja nodošana ietver īpašumtiesības uz nekustamo mantu, kas ierakstīta valsts reģistrā, īpašumtiesību maiņa notiek, izdarot ierakstu attiecīgajā reģistrā.

Lapa atjaunināta: 14/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Vācija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

To, kuram pieder laulības laikā iegūts īpašums un kā šāds īpašums tiek sadalīts pēc laulības izbeigšanas, vienmēr nosaka ģimenes tiesībās paredzētās konkrētais mantisko attiecību regulējums. Laulības ietekmi uz īpašumtiesībām reglamentē noteikumi par laulāto mantiskajām attiecību regulējumu, kas paredzēti Vācijas Civilt kodeksā (*Bürgerliches Gesetzbuch — BGB*). *BGB* ir atzīti šādi laulāto mantisko attiecību regulējumi: līdzdalība laulāto mantas kopībā (*Zugewinngemeinschaft*), mantas šķirtība (*Gütertrennung*) un līdzdalība laulāto mantas kopībā pēc izvēles (*Wahl-Zugewinngemeinschaft*).

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Ja vien laulātie nevienojas citādi, līdzdalība laulāto mantas kopībā ir spēkā, noslēdzot notariāli apliecinātu laulības līgumu. Līdzdalība laulāto mantas kopībā nozīmē īpašuma nošķiršanu laulības laikā un, beidzoties mantiskajām attiecībām, laulības laikā gūtais mantas pieaugums tiek vienlīdzīgi sadalīts.

Turpretī par mantas šķirtību laulātajiem ir jāvienojas, noslēdzot notariāli apliecinātu līgumu. Mantas šķirtība nozīmē laulātajiem piederošās mantas pilnīgu nošķiršanu bez laulības laikā gūtā mantas pieauguma vienlīdzīgas sadales, laulībai izbeidzoties. Katrs laulātais patur savu mantu, ko tas ieguvis pirms laulības un tās laikā. Mantas šķirtība var pastāvēt arī bez skaidri noslēgta līguma starp laulātajiem, piemēram, ja mantiskās attiecības tiek atceltas vai izslēgtas saskaņā ar laulības līgumu, vienlaikus nevienojoties par citu mantisko attiecību regulējumu.

Tāpat arī par mantas kopību laulātajiem jāvienojas, noslēdzot notariāli apliecinātu līgumu. Saskaņā ar mantas kopības regulējumu manta, kas piederējusi pirms laulības, un manta, kas iegūta laulības laikā, parasti kļūst par pāra kopīpašumu (*Gesamtgut* — kopīgi piederošs īpašums). Turklāt laulātajiem var piederēt katram atsevišķs īpašums (*Sondergut*), kas nav laulāto kopīpašuma daļa. Tās ir lietas, ko nevar nodot tiesiskos darījumos, piemēram, neapklājami prasījumi vai daļa partnersabiedrībā. Visbeidzot, katrs laulātais var paturēt konkrētas lietas kā atsevišķu mantu. Laulātie var arī izvēlēties īpašu mantas

kopības veidu, proti, iegūtās mantas kopības režīmu (*Errungenschaftsgemeinschaft*). Šajā nolūkā viņiem ir laulības līgumā jānorāda, ka visa manta, kas iegūta pirms laulības, ir uzskatāma par savā īpašumā paturētu mantu (*Vorbehaltsgut*).

Līdzdalība laulāto mantas kopībā pēc izvēles ir Francijas un Vācijas radīts mantisko attiecību regulējums, kurš izveidots, lai novērstu iespējamās problēmas tiesiskajās attiecībās starp Francijas valstspiederīgo un Vācijas valstspiederīgo, ko var radīt laulāto mantisko attiecību regulējuma atšķirības. Ja laulātie izvēlas šā veida mantisko attiecību regulējumu, viņu manta laulības laikā paliek nošķirta, kā tas ir gadījumā, kad piemēro Vācijas regulējumu — līdzdalību laulāto mantas kopībā. Tikai izbeidzoties mantiskajām attiecībām, pāra mantas vērtības pieaugums tiek vienlīdzīgi sadalīts starp abiem laulātajiem. Lai gan līdzdalība laulāto mantas kopībā pēc izvēles satura ziņā ir līdzīga Vācijā piemērojamajai līdzdalībai laulāto mantas kopībā, tai ir vairākas īpašas iezīmes, ko nosaka Francijas regulējums. Piemēram, iegūtās mantas pieauguma vienlīdzīgā sadalē neņem vērā kompensāciju par sāpēm un ciešanām un nejaušus nekustamā īpašuma vērtības palielinājumus (piemēram, ja vērtība pieaugusi zemes gabalam, tā zonējumu nosakot par apbūves teritoriju).

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Ja laulātie uzskata, ka tiesību aktos noteiktais mantisko attiecību regulējums — līdzdalība laulāto mantas kopībā — nav piemērots viņu laulībai, viņi var noslēgt notāra apliecinātu laulības līgumu. Šādā līgumā viņi var vienoties par mantas šķirtību vai par mantas kopību vai noteikt citu mantisko attiecību regulējumu, kas atšķiras no tiesību aktos paredzētās kārtības. Līgumā var arī precizēt kārtību attiecībā uz pensiju sadali vai uzturlīdzekļiem.

Tomēr, noslēdzot laulības līgumu, jāraugās, lai izvēlētais regulējums būtu faktiski spēkā esošs. Piemēram, ja laulības līgums ir vienpusēji neizdevīgs vienam no laulātajiem un pastāv konkrēti citi apstākļi, līgumu var uzskatīt par tādu, kas ir pretrunā vispārpieņemtajiem morāles principiem, un attiecīgi par spēkā neesošu. Šādā gadījumā turpina piemērot tiesību aktu noteikumus, kas teorētiski ar laulības līgumu ir izslēgti. Judikatūra šajā jautājumā ir ļoti daudzveidīga. To, vai kārtība patiešām ir pretrunā vispārpieņemtajiem morāles principiem un tāpēc nav spēkā un vai tā būtu jāpielāgo, galu galā var noteikt tikai katrā individuālā gadījumā.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Saskaņā ar tiesību aktos noteikto mantisko attiecību regulējumu — līdzdalību laulāto mantas kopībā — iegūtās mantas pieauguma vienlīdzīga sadale notiek, ja laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas (piemēram, viena laulātā nāves gadījumā, laulības šķiršanas gadījumā vai pamatojoties uz līgumisku vienošanos par citu mantisko attiecību regulējuma veidu). Iegūtās mantas pieauguma vienlīdzīga sadale nozīmē, ka laulātajam, kurš laulības laikā ieguvis vairāk mantas nekā otrs laulātais, ir jākompensē naudā otram laulātajam puse no iegūtās mantas vērtības starpības.

Saskaņā ar mantas kopības regulējumu laulības šķiršanas gadījumā kopīpašums tiek sadalīts pēc visu saistību nokārtošanas. Katram laulātajam parasti ir tiesības uz pusi no palikušā īpašuma vērtības. Turpretī, ja laulātie ir vienojušies par mantas šķirtību, pēc laulāto mantisko attiecību izbeigšanas mantas pieauguma vienlīdzīga sadale nenotiek, jo abu laulāto manta ir pilnībā nošķirta.

Tiesības uz uzturlīdzekļiem nav atkarīgas no laulāto mantiskajām attiecībām. Ja laulātie dzīvo atsevišķi, bet nav šķīruši laulību, laulātais, kuram ir tāda vajadzība, parasti ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus no ekonomiski darbaspējīgā laulātā. Uzturlīdzekļu prasījums ir spēkā tikai tik ilgi, līdz laulība tiek šķirta. Tomēr arī pēc laulības šķiršanas laulātajam, kuram ir tāda vajadzība, konkrētos apstākļos var būt iespēja pieprasīt uzturlīdzekļus, ko maksā pēc laulības izbeigšanas. Tiesību aktos ir atzītas tiesības uz uzturlīdzekļiem šādos gadījumos: uzturlīdzekļi bērnu aprūpei, uzturlīdzekļi vecuma, slimības vai nespējīguma dēļ, uzturlīdzekļi bezdarba dēļ, papildu uzturlīdzekļi, uzturlīdzekļi izglītības ieguves, tālākapmācības un pārkvalifikācijas laikā un uzturlīdzekļi līdztiesības apsvērumu dēļ.

Ja ir pamats laulības atzīšanai par neesošu, atsevišķos gadījumos var būt tiesības saņemt kompensāciju un uzturlīdzekļus pat pēc laulības atzīšanas par neesošu.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Ja tiek piemērota līdzdalība laulāto mantas kopībā, viena laulātā nāves gadījumā iegūtās mantas pieauguma vienlīdzīga sadale notiek šādi: par nemainīgu daļu — vienu ceturtdaļu — palielinot likumisko mantojuma daļu (*gesetzlicher Erbteil*), neatkarīgi no tā, vai mirušais laulātais faktiski bija ieguvis kādu mantu laulības laikā. Ja pārdzīvojušais laulātais nav mantinieks vai noraida mantojumu, viņš var pieprasīt faktiski iegūtās mantas pieauguma vienlīdzīgu sadali un arī pieprasīt minimālo neatņemamo daļu (*kleiner Pflichtteil*). Šo minimālo neatņemamo daļu aprēķina, pamatojoties uz likumisko mantojuma daļu, bet neņemot vērā iegūtās mantas vērtības ceturtdaļu.

Ja laulātie bija vienojušies par mantas šķirtību, laulības beigās iegūtās mantas pieauguma vienlīdzīga sadale, palielinot mantojumu par vienu ceturtdaļu, nenotiek. Piemēro vispārpieņemamo mantošanas kārtību.

Saskaņā ar mantas kopības regulējumu mantojums ietver pusi no kopīpašuma, savā īpašumā paturēto mantu un mirušā laulātā nošķirto īpašumu.

Pārdzīvojušā laulātā mantojuma daļu nosaka saskaņā ar vispārējiem noteikumiem.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Jautājumi, kas saistīti ar īpašuma tiesībām, t. i., tiesas procesi, kas saistīti ar prasījumiem, kuru pamatā ir laulāto mantiskās attiecības, jo īpaši laulāto iegūtās mantas palielinājuma vienlīdzīga sadale, ir ģimenes lietu tiesas kompetencē.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Laulāta persona parasti ir atbildīga tikai par saviem parādiem un tikai ar savu mantu. Minētais neattiecas uz darījumiem, ko veic, lai saprātīgā apmērā apmierinātu ģimenes ikdienas vajadzības.

Tomēr līdzdalības laulāto mantas kopībā regulējums paredz izņēmumus attiecībā uz principu, ka laulātais var brīvi rīkoties ar savu mantu. Ja viens no laulātajiem vēlas atsavināt visu vai gandrīz visu savu mantu (to pārdot, atdāvināt u. tml.), tam ir jāsaņem otra laulātā piekrišana. Tas pats attiecas uz gadījumu, kad laulāta persona vēlas atsavināt priekšmetus, kas pieder tikai šai personai, bet ir daļa no laulātā pāra māsaiņniecības.

Turpretī mantas šķirtības gadījumā katrs laulātais var bez ierobežojumiem rīkoties ar visiem saviem aktīviem un tam nav jāsaņem otra laulātā piekrišana, lai atsavinātu priekšmetus, kas ir daļa no māsaiņniecības.

Ja laulātie ir vienojušies par mantas kopību, viņi savu kopējo mantu parasti pārvalda kopīgi, ja vien laulības līgumā nav noteikts, ka par mantas pārvaldību atbild viens laulātais. Kopīpašumu var izmantot tikai tādu saistību izpildei, kas izriet no tiesiska darījuma, kurā laulātais iesaistījies laikā, kad bija spēkā mantas kopība, un kuram otrs laulātais ir devis piekrišanu vai kurš attiecībā uz kopīpašumu ir spēkā pat bez otra laulātā piekrišanas.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Laulāto kopīgo mājokli un māsaiņniecības priekšmetus var sadalīt, kad laulātie sāk dzīvot atsevišķi vai pēc laulības šķiršanas. Ja kopīpašuma tiesības ir radušās citādi un ja laulātie nespēj vienoties, attiecīgo priekšmetu izsola un gūtos ieņēmumus sadala.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Ja laulātie savas mantiskās attiecības nodibina kā mantas kopību, viņiem jāiesniedz notāra apliecinātais laulības līgums zemesgrāmatai un jāiesniedz pieteikums par zemesgrāmatas ieraksta labošanu. Visos citos gadījumos, t. i., ja laulātie neizvēlas laulāto mantas kopību, zemesgrāmata ieraksta labojums nav nepieciešams.

Lapa atjaunināta: 12/11/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas

Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Spānija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

1.1. Tiesiskais regulējums: kopējās civiltiesības un konkrētu autonomo apgabalu īpašie tiesību akti

Spānijas gadījumā runāt par vienu likumu vai vienotu laulāto mantisko attiecību regulējumu ir kļūdaini. Dažiem autonomajiem apgabaliem piekrit civiltiesiskā jurisdikcija līdztekus valstij (lai arī ne visos apgabalos laulāto mantisko attiecību regulējums ir viena no jomām, kurās tie var pieņemt regulējumu). Tas nozīmē, ka visiem Spānijas pilsoņiem papildus viņu Spānijas valstspiederībai ir arī konkrēta reģionālā pilsonība (*vecindad civil*). Tā nosaka, vai viņi ir pakļauti vispārējām civiltiesiskajām normām vai konkrētām/reģionālām civiltiesiskajām normām (Civilkodeksa 14. pants).

Reģioni ar savām civiltiesībām ir, piemēram, Aragona, Katalonija, Baleāru Salas, Basku Zeme, Galisija un Valensija (lai gan Valensija nereglamentē laulāto mantiskās attiecības, jo tās pieņemtos tiesību aktus Konstitucionālā tiesa (*Tribunal Constitucional*) atzina par Konstitūcijai neatbilstošiem). Tādējādi pārējo autonomo apgabalu pilsoņiem ir "vienota" reģionālā pilsonība (*vecindad civil común*) (to, kā tiek iegūta reģionālā pilsonība, reglamentē Civilkodeksa 14. pants).

- Attiecībā uz laulībām starp Spānijas pilsoņiem (bez ārvalsts elementa), lai identificētu laulāto mantisko attiecību regulējumam piemērojamās tiesības un to, vai jāpiemēro kopējās tiesības vai konkrēta autonomā apgabala tiesības, ir nepieciešams izmantot Civilkodeksa ievadnodaļā (*Título Preliminar del Código Civil*) (Civilkodeksa 9. panta 2. punkts un 16. pants) iekļautos noteikumus par starpreģionu tiesībām.

Civilkodeksa regulējums attiecas uz laulātajiem, kuriem ir kopīga reģionālā pilsonība.

Ja laulātajiem nav šādas vienotās reģionālās pilsonības, piemēro tiesību normas, kas attiecas uz viena laulātā reģionālo pilsonību vai pastāvīgo dzīvesvietu; to kopīgi izvēlas autentiskā dokumentā, kuru izsniedz pirms laulības noslēgšanas. Visos citos gadījumos piemēro tās vietas tiesības, kas būs kopējā pastāvīgā dzīvesvieta tūlīt pēc laulības noslēgšanas. Visbeidzot, ja šādas dzīvesvietas nav, piemēro laulības noslēgšanas vietas tiesību normas.

Izņēmuma gadījumos, kad laulātajiem ir atšķirīga reģionālā pilsonība, ja abos reģionos ir noteikts laulāto mantas šķirtības regulējums (un regulējums, kas piemērojams saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem, atšķiras no tā), piemēro Civilkodeksā noteikto mantas šķirtības regulējumu.

- Ja viens no laulātajiem nav Spānijas valstspiederīgais vai ja laulātajam pārim ir saikne ar citu valsti, piemērojamās tiesības nosaka saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1103 33. panta noteikumiem, ko saprot tā, ka attiecībā uz Spānijas pilsoņiem regulā minēto valstspiederību kā saiknes kritēriju uzskata par atsauci uz reģionālo pilsonību.

Tomēr reģionālā pilsonība ir jēdziens, kas attiecas tikai uz Spānijas valstspiederīgajiem (Civilkodeksa 15. pants), tāpēc, tā kā tas neattiecas uz ārvalstniekiem, ir piemērojams regulas 33. panta 2. punkts, kas aizstāj valstspiederības tiesību normas ar ciešākās saiknes tiesību normām, t. i., tās teritoriālās vienības tiesību normām, ar kuru laulātajiem ir visciešākā saikne.

1.2. Laulāto mantisko attiecību regulējums, ko piemēro, ja starp laulātajiem nav vienošanās saskaņā ar Civilkodeksu un autonomo apgabalu īpašajiem tiesību aktiem

Attiecībā uz laulāto mantisko attiecību noteikšanu gadījumos, kad starp laulātajiem nav vienošanās, ir piemērojami papildu tiesību akti, kas atšķiras atkarībā no piemērojamām iekšējām civiltiesībām.

Civilkodekss (piemēro, ja nav piemērojami Aragonas, Katalonijas, Baleāru Salu, Navarras, Basku Zemes, Galisijas tiesību akti) paredz mantas kopību (*sociedad de gananciales*) (Civilkodeksa 1344. pants un turpmākie panti). Saskaņā ar šo regulējumu jebkura laulātā iegūta manta un labumi kļūst par abu laulāto kopīpašumu. Katra laulātā personīgais īpašums būtībā ietver īpašumu, kas iegūts pirms laulības noslēgšanas, un īpašumu, kas iegūts laulības laikā bez atlīdzības vai personīgā īpašuma aizstāšanai. Uz laulāto galveno dzīvesvietu, kas iegūta pirms laulības, attiecas īpašs režīms, kurš atšķiras no kārtības, kas attiecas uz pārējo pirms laulības iegūto īpašumu (un kurš vienmēr ir personīgais īpašums): galvenā dzīvesvieta kļūst par kopīpašumu proporcionāli maksājumiem, kas veikti par galveno dzīvesvietu no kopējiem līdzekļiem pēc laulības noslēgšanas. Šaubu gadījumā pieņem, ka īpašums ir kopīpašums. Tādā pašā veidā reglamentē atbildību mantas kopības gadījumā, un tā ietver īpašumu, kas tiek radīts, regulāri īstenojot profesionālo, māksliniecisko vai amatniecisko darbību. Ja ir parādi, kas radušies tikai vienam laulātajam, par tiem sākotnēji atbild tikai attiecīgais laulātais ar savu mantu; ja ar to nepietiek, kreditori var apķīlāt kopīpašumu. Tomēr šajā gadījumā otrs laulātais var pieprasīt mantas kopības izbeigšanu, aizstājot kopīpašuma apķīlāšanu ar laulātā, kas ir parādnieks, turējumā esošo īpašuma daļu; no šā brīža ir piemērojama laulāto mantas šķirtība. Laulāto kopīpašumu laulātie pārvalda kopīgi (lai gan ikdienā — īstenojot ģimenes pilnvaras (*potestad doméstica*) — to var pārvaldīt jebkurš no laulātajiem). Par personīgā īpašuma pārvaldību atbild tas laulātais, kuram īpašums pieder (tomēr gadījumos, kas saistīti ar laulāto kopīgo mājokli, ir piemērojami īpaši noteikumi — lai gan mājoklis var piederēt tikai vienam laulātajam, ir vajadzīga otra laulātā piekrišana vai tiesas atļauja). Lai varētu atsavināt kopīpašumu vai to apgrūtināt, ir vajadzīga abu laulāto piekrišana. Aragonā tiek piemērota mantas kopība (*consorcio conyugal*), ko reglamentē Aragonas Reģionālā tiesību kodeksa (*Código de Derecho Foral de Aragón*) 210. pants un turpmākie panti. Saskaņā ar šo regulējumu manta vai labumi, ko kāds no laulātajiem ieguvis sava darba, darbības rezultātā vai kā peļņu no savas mantas, kļūst par kopīpašumu. Katra laulātā personīgais īpašums būtībā ietver īpašumu, kas iegūts pirms laulības noslēgšanas, un īpašumu, kas iegūts laulības laikā bez atlīdzības vai personīgā īpašuma aizstāšanai. Šaubu gadījumā pieņem, ka īpašums ir kopīpašums. Saskaņā ar Aragonas civiltiesībām īpašums, kas iegūts pirms laulības, tostarp galvenā dzīvesvieta, vienmēr ir personīgais īpašums, izņemot gadījumu, kad tā apmaksā ir pilnībā atlikta un tiks veikta pilnā apmērā no kopējiem līdzekļiem, tiklīdz tiks noslēgta laulība. Atbildības sistēma attiecībā uz šo mantisko attiecību režīmu tiek reglamentēta. Ja parādi rodas tikai vienam laulātajam, tad tikai attiecīgais laulātais atbild par tiem ar savu īpašumu; ja ar to nepietiek un ja to parādu piedziņa, par kuriem nav atbildīgi abi laulātie, tiek vērstā pret laulāto kopīpašumu, parādnieka laulātais var īstenot tiesības aizsargāt savas kopīpašuma daļas vērtību, pieprasot mantas kopības likvidēšanu vienīgi ar mērķi noteikt vērtību, kas ir jāaizsargā (mantas kopība netiek izbeigta).

Jāatzīmē, ka Aragonā pārdzīvojušam laulātajam ir lietojuma tiesības (*usufructo viudal aragonés*), kas ir ne tikai mantojuma tiesības, bet arī nākotnes tiesības dzīves laikā (*derecho expectante de viudedad*).

Katalonijā piemēro mantas šķirtību (Katalonijas Civilkodeksa (*Código Civil de Cataluña*) 232. panta 1. punkts). Atbilstoši šim regulējumam katram laulātajam ir tiesības turēt īpašumā, patērēt, pārvaldīt un brīvi lietot visu savu īpašumu. Ja ir šaubas par to, kuram laulātajam pieder manta vai tiesības, uzskata ka tās pieder abiem laulātajiem vienādās, nedalāmās daļās. Tomēr pieņem, ka personīgā lietošanā esošs kustams īpašums, kas nav ārkārtīgi vērtīgs un pieder vienam no laulātajiem, un īpašums, kas tieši paredzēts laulātā darbības īstenošanai, ir vienīgi šā laulātā īpašums.

Baleāru Salās piemēro mantas šķirtību (Baleāru Salu Civiltiesību kodeksa (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) 3. pants attiecībā uz Maļorku, 65. pants attiecībā uz Menorku un 67. pants attiecībā uz Ibisu un Formenteru). Saskaņā ar šo regulējumu uzskata, ka īpašums, kas pieder katram no laulātajiem laulības noslēgšanas brīdī, ir šā laulātā personīgais īpašums tāpat kā jebkurš īpašums, kas jebkādā veidā iegūts laulības laikā.

Navarrā ir paredzēta mantas kopība (*conquistas*) (Navarras Jaunā tiesību kodeksa (*Fuero Nuevo de Navarra*) 87. likums un turpmākie likumi). Saskaņā ar šo regulējumu iegūtais īpašums ietver (cita starpā) īpašumu, kas iegūts laulības laikā jebkura laulātā darba vai citas darbības rezultātā, kā arī peļņu un ienākumus no kopīpašuma un no personīgā īpašuma. Personīgais īpašums ietver īpašumu, ko laulātais ieguvis par maksu pirms laulības, pat ja tas tiek pārņemts laulības laikā vai ja maksa vai atlīdzība tiek samaksāta pilnā apmērā vai daļēji no otra laulātā līdzekļiem vai no kopīpašuma, vai mantu, kas iegūta, gūstot peļņu pirms laulības vai laulības laikā. Visu īpašumu, kas nav dokumentēts kā personīgais īpašums, uzskata par laulāto kopīpašumu. Uz mājokli un

iedzīvi attiecas īpašs regulējums, ja mājoklis vai iedzīve iegādāti vai pilnībā vai daļēji apmaksāti laulības laikā, arī ja to īpašums izriet no iepriekšējām īpašumtiesībām. Šādā gadījumā, ja apmaksā veikta tikai no viena laulātā līdzekļiem, tad apmaksātais īpašums ir šāda laulātā personīgais īpašums. Ja apmaksā veikta no abiem laulātajiem piederošiem līdzekļiem, īpašums nedalāmi pieder abiem laulātajiem proporcionāli viņu ieguldījumam. Ja apmaksā veikta no viena vai abu laulāto līdzekļiem papildus līdzekļiem no kopīpašuma, nedalāmība ir piemērojama proporcionāli katra laulātā ieguldījumam un ieguldītajiem kopīpašuma līdzekļiem. Tiek reglamentēta arī kopīpašuma un personīgā īpašuma pārvaldības sistēma un sistēma, kas nosaka atbildību par šādiem īpašumiem. Personīgu parādu gadījumā, ja ar laulātā, kurš ir parādnieks, personīgo mantu nepietiek parāda segšanai, kreditors var pieprasīt kopīpašuma apķīlāšanu, par ko informē otru laulāto. Ja otrs laulātais nesniedz atbildi un kopīpašums tiek apķīlāts, notiek izpilde, un uzskata, ka laulātais, kurš ir parādnieks, ir saņēmis savas daļas vērtību, kad viņš veic apmaksu no saviem līdzekļiem vai kad mantas kopība tiek likvidēta. Tomēr otrs laulātais deviņu dienu laikā no paziņojuma par apķīlāšanu var pieprasīt, lai kopīpašuma apķīlāšana tiek aizstāta ar atlikušo īpašuma daļu, kas, likvidējot mantas kopību, ir piešķirta laulātajam, kurš ir parādnieks. Šajā gadījumā apķīlāšanas rezultātā tiek izbeigta un likvidēta mantas kopība un kopš šā brīža tiek piemērots mantas šķirtības regulējums.

Basku Zemē, ja abi laulātie ir Biskajas zemienes, Aramajo vai Ljodio rezidenti, laulību reglamentē reģionālais vispārējais mantas kopības regulējums (*comunicación foral de bienes*). Ja tikai vienam no laulātajiem ir Biskajas zemienes, Aramajo vai Ljodio reģionālā pilsonība, šis regulējums ir piemērojams, ja šajos reģionos ir laulāto pirmā kopējā pastāvīgā dzīvesvieta; visos citos gadījumos piemēro tās vietas regulējumu, kurā laulība noslēgta. Citās Basku Zemes daļās, ja starp laulātajiem nav vienošanās, piemēro laulāto mantas kopības regulējumu (*sociedad de gananciales*), kas noteikts Civilkodeksā (Basku Zemes Reģionālā civiltiesību likuma (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*) 127. pantā un turpmākajos pantos). Saskaņā ar reģionālo vispārējo mantas kopības regulējumu visa kādam no laulātajiem piederoša un jebkādā veidā iegūta manta, tiesības un daļas — neatkarīgi no to izcelsmes — vienādi pieder abiem laulātajiem. Tas attiecas gan uz īpašumu, kad iegūts pirms laulības, gan īpašumu, kas iegūts laulības laikā, neatkarīgi no tā, kur īpašums atrodas. Neraugoties uz šo teorētiski vispārējo raksturu, mantas kopības tvērums atšķiras atkarībā no laulības izbeigšanās iemesla. Ja laulība ir izbeigusies viena laulātā nāves dēļ un laulībā ir dzimuši bērni, mantas kopība ir vispārēja. Tomēr, ja laulība izbeidzas viena laulātā nāves dēļ, bet laulībā nav dzimuši bērni, vai ja laulība izbeidzas cita iemesla dēļ (piemēram, tā tiek šķirta), mantas kopība attiecas tikai uz lietām vai īpašumu, kas iegūti par maksu, bet neattiecas uz īpašumu, kas iegūts pirms laulības, un īpašumu, kas saņemts bez maksas.

Galisijā piemēro mantas kopību (*gananciales*) (Galīsijas Civiltiesību likuma (*Ley de Derecho Civil de Galicia*) 171. pants).

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātie var noteikt savas mantiskās attiecības tādā veidā, ka iepriekšējā punktā izklāstītie papildu noteikumi nav piemērojami.

Šajā nolūkā viņiem pie notāra ir jāparaksta pirmslaulību līgums (Civilkodeksa 1280. un 1315. pants), kas jāreģistrē civiltāvokļa aktu reģistrā, un notāram tajā pašā dienā, kad tiek parakstīts līgums, ir jānosūta attiecīgajam reģistratoram apliecināta publiskā dokumenta elektroniska kopija kā pierādījums laulības reģistrācijā (Civiltāvokļa aktu reģistra likuma (*Ley del Registro Civil*) 60. pants).

Laulātie var arī mainīt savu mantisko attiecību regulējumu laulības laikā, izpildot tādas pašas oficiālās prasības (Civilkodeksa 1331. pants), ar nosacījumu, ka netiek pārkāptas trešo personu tiesības (Civilkodeksa 1317. pants).

Tāda pati iespēja ir paredzēta autonomajos apgabalos, kuriem ir savi civiltiesību akti, kas reglamentē laulību; tie ir šādi: Katalonijas Civilkodeksa 231. panta 10. punkts un turpmākie panti; Baleāru Salu Civiltiesību kodeksa 3. pants attiecībā uz Maļorku un Menorku (*capítulos*) un Baleāru Salu Civiltiesību kodeksa 66. pants attiecībā uz Ibisu un Formenteru (*espolits*); Basku Zemes Civiltiesību likuma 125. pants un turpmākie panti; Galīsijas Civiltiesību likuma 171. pants un turpmākie panti; Aragonas Reģionālā tiesību kodeksa 185. pants; Navarras Reģionālā civiltiesību kodeksa 78. pants un turpmākie panti.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Laulātie var brīvi lemt par savām mantiskajām attiecībām un var izvēlēties piemērot jebkuru regulējumu, tostarp regulējumus, kas noteikti jebkurās Spānijas civiltiesībās (kurās sīki izklāstīts gan laulāto mantisko attiecību regulējums, kas piemērojams, ja starp laulātajiem nav vienošanās, gan citi regulējumi, par kuriem laulātie var vienoties), un citu valstu noteikumos paredzētos regulējumus. Tomēr vienošanās nekādā gadījumā nedrīkst ietvert noteikumus, kas ir pretrunā likumam vai morāles principiem vai kas ierobežo katram laulātajam piederošo tiesību līdzvērtīgumu (Civilkodeksa 1328. pants un Spānijas Konstitūcijas 14. pants).

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas laulības atzīšanas par neesošu, laulāto atšķiršanas un laulības šķiršanas gadījumos. Tas ir paredzēts dažādo laulāto mantisko attiecību regulējumu dažādajos noteikumos (tostarp, piemēram, Civilkodeksa 1392. pantā attiecībā uz mantas kopību vai Civilkodeksa 1415. pantā, kas reglamentē Civilkodeksā paredzētos līdzdalības režīmus).

Mantas kopības gadījumā attiecībā uz likvidāciju jāievēro Civilprocesa kodeksā (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) noteiktā procedūra. Kamēr to veic, starp laulātajiem rodas kopīgi piederoša īpašuma forma, kas atšķiras no pārējiem mantas kopības režīmiem un kam ir īpašs tiesiskais regulējums, un kas paliek spēkā visu mantas kopības laiku, līdz katram no līdzīpašniekiem attiecīgos likvidācijas un sadales darījumos tiek izveidota konkrēta, individualizēta īpašuma daļa.

Laulāto mantas kopību (*sociedad de gananciales*) var likvidēt saskaņā ar Civilkodeksa 1392.–1410. panta noteikumiem pēc abpusējas vienošanās notāra klātbūtnē vai, ja šādas vienošanās nav, tiesā, ievērojot Civilprocesa kodeksā paredzēto procedūru.

Mantas šķirtības gadījumā laulāto mantisko attiecību likvidācija nav nepieciešama, jo katram laulātajam pieder pašam savs īpašums. Īpašumam, kas pieder abiem laulātajiem jau kopš laulības sākuma, piemēro līdzīpašumtiesību regulējumu, kas pēc laulības atzīšanas par neesošu, laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas paliek spēkā tāpat kā iepriekš, neskarot neviena līdzīpašnieka iespējas pieprasīt īpašuma dalīšanu (kā tas ir visās līdzīpašumtiesību situācijās).

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Arī nāves gadījumā laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas, kā paredzēts dažādo laulāto mantisko attiecību regulējumu dažādajos noteikumos (tostarp, piemēram, Civilkodeksa 1392. pantā un 85. pantā attiecībā uz mantas kopību vai Civilkodeksa 1415. pantā, kas reglamentē Civilkodeksā paredzētos līdzdalības režīmus).

Neskarot mirušā laulātā testamentā noteikto, pārdzīvojušajam laulātajam ir paredzētas noteiktas tiesības, kuras ir atkarīgas no mantojumam piemērojamajiem tiesību aktiem. Līdzīgi laulātā nāves gadījumā, viņam neatstājot testamentu, pārdzīvojušajam laulātajam ir noteiktas tiesības uz mirušā laulātā mantojumu.

Lai noteiktu piemērojamās civiltiesības:

- Gadījumos, kad pārim ir saikne ar vairāk nekā vienu valsti, piemērojamās civiltiesības nosaka saskaņā ar Regulas (ES) 650/2012 noteikumiem. Ja ir piemērojamas Spānijas tiesības, ņem vērā regulas 36. pantā ietverto noteikumu, proti, šādā gadījumā piemēro vai nu Civilkodeksu, vai esošos autonomo apgabalu civiltiesību noteikumus atkarībā no konkrētās saiknes, kāda mantojuma atstājējam ir vai nav bijusi ar autonomo apgabalu, kuram ir savas civiltiesības, kas reglamentē šo jautājumu.

- Ja mantošana nav saistīta ar ārvalstu aspektu: mantošanu parasti reglamentē civiltiesību noteikumi, kas saistīti ar mantojuma atstājēja reģionālo pilsonību, kāda tam bijusi nāves brīdī, savukārt tiesības, kuras saskaņā ar tiesību aktiem tiek piešķirtas pārdzīvojušajam laulātajam, reglamentē tās pašas tiesību normas, kuras reglamentē laulības sekas, turklāt vienmēr tiek aizsargātas lejupejo radnieku likumīgās mantojuma daļas (Civillkodeksa 16. pants un 9. panta 8. punkts).

Turpmāk ir sniegta pārdzīvojušā laulātā tiesību analīze, ņemot vērā dažādās Spānijā pastāvošās civiltiesības un atkarībā no tā, vai mantojuma atstājējs bija brīvprātīgi noregulējis mantojumu (visbiežāk tas notiek, sagatavojot testamentu) vai miris, neatstājot testamentu.

- Ja mirušais ir atstājis testamentu:

Civillkodekss (piemēro, ja nav piemērojamas Aragonas, Katalonijas, Baleāru Salu, Navarras, Basku Zemes, Galisijas tiesības) nosaka, ka minimālā daļa, uz ko ir tiesīgs pretendēt pārdzīvojušais laulātais, ir tāda pati kā gadījumā, kad laulātais mirst, neatstājot testamentu, t. i., tās ir lietojuma tiesības uz vienu trešdaļu mantojuma, ja ir bērni vai lejupejie radnieki. Ja ir tikai augšupējie radnieki, pārdzīvojušais laulātais iegūst lietojuma tiesības uz pusi mantojuma. Visbeidzot, lietojuma tiesības uz divām trešdaļām mantojuma iegūst tad, ja aizgājējam nav ne augšupējo, ne lejupejo radnieku (Civillkodeksa 834. pants un turpmākie panti).

Aragonā līdz ar laulības noslēgšanu katrs laulātais iegūst pārdzīvojušā laulātā lietojuma tiesības (*usufructo de viudedad*) uz visu īpašumu, kas piederējis mirušajam laulātajam (Aragonas Reģionālā Civiltiesību kodeksa 271. pants). Šīs tiesības (kas pēc būtības ir ģimenes tiesības, nevis mantojuma tiesības) laulātajiem ir saskaņā ar Aragonas mantas kopības regulējumu, pat ja viņu reģionālā pilsonība vēlāk mainās, šajā gadījumā izslēdzot likumīgo daļu, kas noteikta saskaņā ar mantojuma tiesībām. Pārdzīvojušajam laulātajam ir pārdzīvojušā laulātā lietojuma tiesības arī tad, ja mirušajam laulātajam viņa nāves brīdī bija Aragonas reģionālā pilsonība.

Baleāru Salās noteikts, ka Maļorkā un Menorkā pārdzīvojušā laulātā vispārējās lietojuma tiesības tiek atzītas, ja mantojuma atstājējam nav dzīvu vecāku. Ja mantojuma atstājēja vecāki ir dzīvi, pārdzīvojušais laulātais iegūst lietojuma tiesības uz divām trešdaļām mantojuma; ja aizgājējam ir lejupejie radnieki, tad iegūst lietojuma tiesības uz vienu trešdaļu mantojuma (Baleāru Salu Reģionālā civiltiesību kodeksa 45. pants). Ibisā un Formenterā pārdzīvojušo laulāto neuzskata par neatraidāmo mantinieku (*legitimario*).

Katalonijā pārdzīvojušajam laulātajam, kam trūkst finansiālo līdzekļu, piešķir ceturto daļu mantojuma (Katalonijas Civillkodeksa 452. panta 1. punkts). Tāpat tam piešķir citas tiesības attiecībā uz mantu, kura pieder pārdzīvojušajam laulātajam, bet kura nav iekļauta mantojumā (Katalonijas Civillkodeksa 231. panta 30. punkts), un mājokli. Šajā situācijā ir paredzēta apgādnieka zaudējuma viena gada pensija (*año de viudedad*), ko veido tiesības turpināt izmantot laulāto kopīgo mājokli un tiesības saņemt uzturlīdzekļus no mirušā laulātā mantojuma masas vienu gadu pēc mantojuma atstājēja nāves (Katalonijas Civillkodeksa 231. panta 31. punkts).

Galisijā pārdzīvojušajam laulātajam ir lietojuma tiesības uz pusi mantojuma (Galisijas Civiltiesību noteikumu likuma (*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*) 228. pants un turpmākie panti).

Navarrā pārdzīvojušais laulātais iegūst lietojuma tiesības (*usufructo de fidelidad*) uz visu mirušā laulātā īpašumu un mirušā tiesības (ar nosacījumu, ka mirušajam laulātajam nāves brīdī bija Navarras reģionālā pilsonība), kas tam piederēja nāves brīdī (Navarras Jaunā tiesību kodeksa 253. likums).

Basku Zemē pārdzīvojušais laulātais vai pārdzīvojušais partnerattiecību partneris iegūst lietojuma tiesības uz pusi no visa mantojuma atstājēja īpašuma, ja aizgājējam ir lejupejie radnieki. Ja lejupejo radnieku nav, viņš iegūst lietojuma tiesības uz divām trešdaļām īpašuma (Basku Zemes Reģionālā civiltiesību likuma 52. pants). Minētais nav piemērojams Ajalas ielejā — Ajalas, Amurio un Okondo municipalitātē, kā arī Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma un Sojoguti pilsētā Arcinjēgas municipalitātē (Basku Zemes Reģionālā civiltiesību likuma 89. pants), kur pastāv testamentārās brīvības regulējums. Tāpat minētais nav piemērojams Biskajas zemienē, Aramajo un Ljodio, kur ir spēkā īpaši noteikumi par ģimenes īpašumu (*bienes troncales*) (Basku Zemes Reģionālā civiltiesību likuma 61. pants un turpmākie panti).

- Ja mirušais nav atstājis testamentu (likumiskā mantošana):

Civillkodekss (piemēro, ja nav piemērojami Aragonas, Katalonijas, Baleāru Salu, Navarras, Basku Zemes, Galisijas tiesību akti) paredz, ka pārdzīvojušais laulātais iegūst lietojuma tiesības uz vienu trešdaļu mantojuma, ja aizgājējam ir bērni vai lejupejie radnieki, vai uz pusi mantojuma, ja aizgājējam ir tikai augšupējie radnieki, vai arī šāds laulātais tiek atzīts par vienīgo mantinieku, ja aizgājējam nav ne augšupēju, ne lejupejo radnieku (Civillkodeksa 834. pants un turpmākie panti, kā arī 944. pants).

Aragonā pārdzīvojušais laulātais mantošanas hierarhijā seko augšupējiem radniekiem manto īpašumu, kas nav ģimenes īpašums (*bienes no troncales*), un netiek skartas pārdzīvojušā laulātā lietojuma tiesības, kas viņam ir testamentārās mantošanas gadījumā un kas vienmēr tiek saglabātas (Aragonas Reģionālā tiesību kodeksa 517. pants). Ģimenes īpašums ir īpašums, kas atradies mantojuma atstājēja mājoklī vai ģimenē divas paaudzes tieši pirms viņa paaudzes, neatkarīgi no īpašuma tiešās izcelsmes un iegūšanas veida, kā arī īpašums, ko mantojuma atstājējs saņēmis bez maksas no augšupējiem vai sānlīnijas radniekiem līdz sestajai pakāpei. Šis īpašums tiek nodots konkrētiem radniekiem (*parientes troncales*), kuri uzskaitīti Aragonas Reģionālā tiesību kodeksa 526. pantā.

Baleāru Salās piemēro Civillkodeksa noteikumus (minēti iepriekš), lai gan vismaz Maļorkā un Menorkā pārdzīvojušais laulātais iegūst vispārējās lietojuma tiesības, ja aizgājējam nav vecāku, vai lietojuma tiesības uz divām trešdaļām mantojuma, ja aizgājēja vecāki ir dzīvi, vai lietojuma tiesības uz pusi mantojuma, ja aizgājējam ir lejupejie radnieki.

Katalonijas regulējums paredz — ja aizgājējam nav lejupejo radnieku, pārdzīvojušais laulātais manto visu mantojumu masu pirms mirušā laulātā augšupējiem radniekiem (Katalonijas Civillkodeksa 441. panta 2. punkts un 442. panta 3. punkts). Ja pārdzīvojušais laulātais daļa mantošanas tiesības ar mantojuma atstājēja bērniem vai viņu lejupejiem radniekiem, minētais laulātais iegūst vispārējās lietojuma tiesības uz šo īpašumu (Katalonijas Civillkodeksa 441. panta 2. punkts un 442. panta 3. punkts).

Galisijā piemēro to pašu regulējumu, kas noteikts Civillkodeksā (Galisijas Civiltiesību noteikumu likuma 267. pants).

Navarrā laulātais manto īpašumu, kas nav ģimenes īpašums, pēc mirušā laulātā brāļiem, māsām un augšupējiem radniekiem. Attiecībā uz ģimenes īpašumu laulātais iegūst lietojuma tiesības uz visu mirušā laulātā īpašumu un mirušā tiesības (ar nosacījumu, ka mirušajam laulātajam nāves brīdī bija Navarras reģionālā pilsonība), kas tam piederēja nāves brīdī (Navarras Jaunā tiesību kodeksa 304. likums un turpmākie likumi).

Basku Zemē attiecībā uz ģimenes īpašumu un tikai tiktāl, ciktāl runa ir par nekustamo īpašumu, ko laulātie ieguvuši laulības laikā, mantinieki ir gan laulātie, gan partnerattiecībās dzīvojoši partneri (Basku Zemes Reģionālā civiltiesību likuma 66. pants). Īpašumu, kas nav ģimenes īpašums, pārdzīvojušais laulātais manto tad, ja nav lejupejo radnieku (Basku Zemes Reģionālā civiltiesību likuma 110. pants un turpmākie panti).

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Jurisdikcija ir pirmās instances tiesai (*Juzgado de Primera Instancia*), kura izskata vai ir izskatījusi lietu par laulības atzīšanu par neesošu, laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu vai kurai tiek iesniegtas vai tika iesniegtas prasības izbeigt laulāto mantiskās attiecības jebkuru civiltiesībās noteikto iemeslu dēļ (Civilprocesa kodeksa 807. pants).

Tiesu apgabalos, kuros ir specializētas ģimenes lietu tiesas, šīs tiesas izskata mantisko attiecību izbeigšanas un likvidēšanas lietas, pat ja tās neizriet no iepriekšējās lietas par laulības atzīšanu par neesošu, laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Parasti saskaņā ar valsts vispārējo civiltiesību sistēmu Civilkodeksa 1373. pantā ir noteikts, ka katrs laulātais attiecībās ar trešām personām par saviem parādiem atbild ar savu personīgo mantu; ja ar personīgo īpašumu nepietiek, lai nokārtotu parādus, kreditors (trešā persona) var pieprasīt kopīpašuma apķīlāšanu. Tomēr laulātais, kas nav parādnieks, var pieprasīt, lai kopīpašums tiek aizstāts ar laulātā, kas ir parādnieks, īpašuma daļu kopīpašumā; šādā gadījumā apķīlāšana nozīmē mantas kopības izbeigšanu.

Līdzīgs noteikums ir atrodams Civilprocesa kodeksā attiecībā uz izpildi, kad parāds ir personīgais parāds, tomēr atbildība par to jāuzņemas ar kopējo mantu. Konkrētāk, ir noteikts (Civilkodeksa 1365. pantā), ka kopīpašumu izmanto, lai samaksātu kreditoram (trešai personai) parādus, kas laulātajam radušies: 1) viņam īstenojot savas ģimenes pilnvaras vai pārvaldot kopīpašumu, kas saskaņā ar tiesību aktiem vai līgumu pieder viņam, vai atsavinot šādu īpašumu; 2) viņam parastajā kārtībā īstenojot savu profesionālo, māksliniecisko vai amatniecisko darbību vai viņa personīgā īpašuma parasto pārvaldību.

Turklāt Komerckodeksā (*Código de Comercio*) ir paredzēti noteikumi attiecībā uz gadījumiem, kad viens no laulātajiem ir tirgotājs.

Lai kopīpašumam varētu noteikt apgrūtinājumus vai to varētu atsavināt, ir vajadzīga abu laulāto piekrišana, ja vien pirmslaulību līgumā nav ietverts atsevišķs noteikums. Ja kopīpašuma atsavināšana notiek, par to nesāņemot samaksu (piemēram, tas tiek atdāvināts), tā nav spēkā, ja to vienpersoniski veic viens no laulātajiem.

Tomēr tirdzniecības drošības interesēs Civilkodeksā ir noteikts, ka īpašuma pārvaldības un naudas vai vērtspapīru izlietošanas darbības ir spēkā tikai tad, ja tās veic laulātais, uz kura vārda īpašums vai vērtspapīri reģistrēti un kuram tie pieder.

Attiecībā uz reģistrētu nekustamo īpašumu — lai varētu reģistrēt īpašumu uz laulātas personas vārda, ja iegūtās tiesības ietekmē pašreizējās vai turpmākās tiesības mantas kopībā, ir jānorāda laulātā vārds, uzvārds un laulāto mantiskās attiecības, lai tas kļūtu zināms trešai personai, kas pārbauda informāciju reģistrā. Ja reģistrā nekas nav deklarēts, trešā persona, kura rīkojas labticīgi un par maksu iegādājas īpašumu no reģistrā norādītās personas ar tiesībām rīkoties ar īpašumu, patur īpašumtiesības uz šādā veidā iegūto īpašumu.

8 Tās procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Procedūra ir reglamentēta Civilprocesa kodeksa 806. pantā un turpmākajos pantos. Tā sastāv no turpmāk norādītajiem posmiem.

a) Mantas kopībā iekļautā īpašuma inventāra saraksta sagatavošana.

To var darīt vienlaikus ar laulības atzīšanas par neesošu, laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas procedūru vai laulāto mantisko attiecību izbeigšanas procedūru, pat ja praksē tā sākas, kad tiek pasludināts galīgais spriedums par mantisko attiecību izbeigšanu.

Pieprasījumā jāiekļauj ierosinātais inventāra saraksts. Jāierodas pie tiesas sekretāra (*Letrado de la Administración de Justicia*), lai, pamatojoties uz priekšlikumu, sagatavotu kopēju inventāra sarakstu. Ja ir strīds par kādu mantas daļu, to izspriež tiesnesis, kura pieņemto nolēmumu var pārsūdzēt.

b) Likvidācija.

Lai sāktu šo posmu, nolēmumam, ar kuru izbeidz laulāto mantiskās attiecības, jābūt galīgam. Šo procesu sāk ar likvidācijas priekšlikuma iesniegšanu un ierašanos tiesā, lai laulātie vienotos par kompensācijas maksājumu un atlīdzību, kas pienākas katram laulātajam, un atlikušā īpašuma proporcionālu sadalīšanu tajās.

Ja vienošanās netiek panākta, īpašuma sadales darījumu pārvaldību uztic īpašuma sadalītājam. Kad priekšlikums ir iesniegts, laulātie to var apstiprināt vai noraidīt; ja to noraida, strīdu izšķir ar tiesas nolēmumu, ko var pārsūdzēt.

c) Mantas nodošana un reģistrācija īpašuma reģistrā.

Kad likvidācijas darījumi ir galīgi apstiprināti un daļas ir izveidotas, tiesas sekretārs ir atbildīgs par mantas nodošanu un īpašumtiesības apliecināšanu dokumentu nosūtīšanu katram laulātajam.

Papildus šai procedūrai ir vēl cita — vienkāršāka — procedūra, saskaņā ar kuru likvidācija notiek pēc laulāto savstarpējas vienošanās vai pēc vienošanās starp pārdzīvojušo laulāto un mirušā laulātā mantiniekiem saskaņā ar Civilkodeksa noteikumiem; šādu vienošanos noslēdz pie notāra.

Abos gadījumos, ja likvidējamā manta ietver nekustamo īpašumu, īpašuma reģistrā var reģistrēt īpašuma sadales darījumus apliecinošā dekrēta kopiju, spriedumu, ar kuru noteikta mantas sadales, vai notariāli apliecināto publisko dokumentu par mantas kopības likvidāciju.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Aktus un līgumus, kas saistīti ar īpašumtiesībām un citām lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu, var reģistrēt īpašuma reģistrā. Tiem jābūt apstiprinātiem kā publiskiem dokumentiem, ko iesniedz reģistrā, kura piekritības teritorijā atrodas nekustamais īpašums, un ir jāsamaksā atbilstošie nodokļi un nodevas.

Lai dokuments būtu spēkā attiecībā uz trešām personām, tam jābūt noformētam autentiskā formā un tam jāpievieno Spānijas civilstāvokļa aktu reģistra (ja tajā reģistrēta laulība) izziņa, kas apliecina laulāto mantisko attiecību izbeigšanu. Ja oriģinālais dokuments izsniegts ārpus valsts, tam jābūt pienācīgi legalizētam un — ja to pieprasa reģistra darbinieks — pārtulkotam. Šī kārtība nav piemērojama juridiskiem dokumentiem un tiesas nolēmumiem, uz kuriem attiecas Eiropas regulējums un kuru aprīte notiek saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem.

Lapa atjaunināta: 08/11/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Itālija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Laulāto mantisko attiecību regulējums Itālijā paredz likumisku mantas kopību, kas noteikta Civilkodeksa 177. un turpmākajos pantos.

Likumiskā mantas kopība paredz, ka mantas kopība attiecas uz pirkumiem, ko laulātie laulības laikā veikuši vai nu kopīgi, vai atsevišķi, izņemot ar personīgo mantu saistītus pirkumus.

Par laulātā personīgo mantu uzskata:

- 1) mantu, kas laulātajiem jau piederējusi pirms laulības noslēgšanas dienas;
- 2) mantu, kas pēc laulības noslēgšanas dienas saņemta dāvinājumā vai mantojumā;
- 3) katra laulātā tīri personīgai lietošanai domāto mantu;
- 4) mantu, kas laulātajam nepieciešama, lai īstenotu savu nodarbošanos;
- 5) mantu, kas saņemta kā kaitējuma kompensācija, kā arī ar pilnīgu vai daļēju darbaspēju zaudējumu saistītu pensiju;
- 6) mantu, kas iegūta par transfertcenu vai personīgās mantas apmaiņu, ja to tieši norāda iegūšanas laikā.

Mantas kopībā papildus ietilpst šāda manta:

- 1) katra laulātā gūtie ienākumi, kas ir saņemti un nav tikuši iztērēti līdz kopības izbeigšanai;
- 2) ienākumi no katra laulātā atsevišķās darbības, ja tie nav tikuši iztērēti līdz kopības izbeigšanai;
- 3) uzņēmumi, kurus laulātie pārvalda kopīgi un kas izveidoti pēc laulības noslēgšanas dienas.

Abi laulātie katrs atsevišķi atbild par mantas kopības pārvaldību un tās pārstāvēšanu tiesvedībā attiecībā uz darbībām, kas skar mantas kopību, savukārt tie kopīgi atbild par ārkārtas pārvaldības ietvaros veiktām darbībām.

Mantu, uz kuru attiecas likumiskā mantas kopība, sadala, dalot vienlīdzīgās daļās aktīvus un saistības.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātie var noslēgt atšķirīgu vienošanos, kam jābūt noformētai publiska akta veidā, lai to atzītu par spēkā esošu.

Ja izvēlas noteikt mantas šķirtību, šo lēmumu var ietvert arī laulības reģistrācijas dokumentos.

Lai apmierinātu ģimenes vajadzības, laulātie var vienoties izveidot kapitāla fondu, iekļaujot tajā noteiktu kustamo vai nekustamo mantu, kas ierakstīta publiskos reģistros, vai kredītinstrumentus (Civilkodeksa 167. pants).

Fondu ar publisku aktu var izveidot viens no laulātajiem vai abi laulātie kopīgi. Fondu ar publisku aktu vai testamentu var izveidot arī trešā persona.

Fonda īpašumtiesībām un pārvaldībai piemēro noteikumus par likumisko mantas kopību (Civilkodeksa 168. pants).

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Laulātie nevar vispārīgi nolemt, ka to mantiskās attiecības pilnībā vai daļēji regulē likumi, kas uz tiem neattiecas, vai paražas, bet tiem ir konkrēti jānorāda šīm attiecībām piemērojamo vienošanos saturs (Civilkodeksa 161. pants).

Jebkura vienošanās par pūra noteikšanu jebkurā gadījumā nav spēkā (Civilkodeksa 166. *bis* pants).

Ja laulātie izvēlas ar vienošanos grozīt likumisko mantas kopību, tajā nedrīkst iekļaut:

- 1) tīri personīgai lietošanai domāto mantu;
- 2) mantu, kas laulātajam nepieciešama, lai īstenotu savu nodarbošanos;
- 3) mantu, kas saņemta kā kaitējuma kompensācija;
- 4) ar pilnīgu vai daļēju darbaspēju zaudējumu saistītu pensiju.

Turklāt no noteikumiem par likumisko mantas kopību nav pieļaujami izņēmumi, kas attiektos uz mantas pārvaldību un daļu līdztvērtību.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības anulēšanas rezultātā likumiskā mantas kopība izbeidzas.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Laulāto mantas kopība nāves gadījumā izbeidzas.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Tiesu iestādēm ir jurisdikcija atbilstīgi vispārējiem noteikumiem.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Saistības, kas vienam no laulātajiem radušās pirms laulības noslēgšanas dienas, neattiecinā uz mantu, uz kuru attiecas likumiskā mantas kopība, tāpat kā saistības attiecībā uz laulāto laulības laikā saņemtajām dāvanām un mantojumu, uz ko neattiecas mantas kopība (Civilkodeksa 187. un 188. pants).

Uz mantu, uz kuru attiecas likumiskā mantas kopība, attiecinā saistības, kas vienam no laulātajiem radušās pēc laulības noslēgšanas dienas attiecībā uz tādu darbību izpildi, kas nav daļa no parastās darbības un kam nav saņemta otra laulāta vajadzīgā piekrišana, ja kreditoriem pienākošās naudas summas nevar iegūt no personīgā īpašuma (Civilkodeksa 189. pants).

Ja kreditoriem pienākošās naudas summas nevar iegūt no mantas kopības, tie var izvēlēties vērst prasījumu pret katra laulātā personīgo īpašumu apmērā, kas nepārsniedz pusi no prasījuma summas (Civilkodeksa 190. pants).

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Mantu, uz kuru attiecas likumiskā mantas kopība, sadala, dalot vienlīdzīgās daļās aktīvus un saistības. Ņemot vērā apgādājamo personu vajadzības un aizgādību, tiesa, kas veic sadalīšanu, var par labu vienam no laulātajiem noteikt lietojuma tiesības uz daļu no otram laulātajam piederošās mantas (Civilkodeksa 194. pants).

Dalīšanas laikā laulātajiem ir tiesības saņemt visu kustamo mantu, kas katram no tiem ir piederējusi pirms kopības nodibināšanas dienas vai kas kopības pastāvēšanas laikā ir tikusi saņemta mantojumā vai dāvanā.

Ja saņemamo kustamo mantu nevar atrast, laulātie var pieprasīt naudas summu, kas ir līdztvērtīga šīs mantas vērtībai, iesniedzot pierādījumus par tās vērtību, tostarp uz reputācijas pamata, izņemot gadījumus, kad manta ir zudusi tādēļ, ka tā tikusi izlietota vai nozaudēta, vai cita uz otru laulāto neattiecināma iemesla dēļ (Civilkodeksa 196. pants).

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Visi līgumi, ar kuriem nodod īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu, un plašākā nozīmē — visi akti, ar ko nodibina, nodod vai groza tiesības uz nekustamo īpašumu, ir jāieraksta attiecīgajā zemes reģistrā. Šo noteikumu piemēro arī nekustamā īpašuma pirkumiem, uz kuriem attiecas likumiskā mantas kopība. Jebkurai personai, kura pieprasa izrakstu, ir zemes reģistram divos eksemplāros jāpaziņo par pušu mantisko attiecību regulējumu (ja tās ir laulībā) atbilstīgi paziņojumam, kas ietverts civilreģistra aktā vai apliecībā, ja mantiskās attiecības ir reģistrētas laulības apliecībā, kā arī jāiesniedz īpašumtiesības apliecinoša dokumenta kopija.

Zemes reģistrā ieraksta arī citas laulāto vienošanās, ar kurām, piemēram, mantas kopību attiecinā uz konkrētu personīgu nekustamo īpašumu, kas pieder vienam no laulātajiem, vai izveido nekustamā īpašuma kapitāla fondu.

Lapa atjaunināta: 05/10/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Malta

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Malta valsts piedāvā personām, kuras vēlas noslēgt laulību saskaņā ar Maltes tiesību aktiem, brīvību izvēlēties viņu kā laulāto mantisko attiecīgu regulējumu. Tomēr galvenais laulāto mantisko attiecību veids Maltrā ir mantas kopība. Šis regulējums atbilstoši tiesību aktiem darbojas jebkurā laulībā, izņemot gadījumus, kad personas, kuras jau ir laulātas vai grasās laulāties, nolemj, ka to mantiskās attiecības reglamentēs cits regulējums, kas nav pretrunā Maltes tiesību garam, un noslēdz publisku aktu. Citi laulāto mantisko attiecību veidi, kādi pastāv Maltrā papildus mantas kopībai, ir mantas šķirtība un daļēja mantas kopība ar mantas atsevišķu pārvaldību.

Mantas kopība kā likumisks laulāto mantisko attiecību regulējums Maltrā nosaka, ka viss, ko puses ieguvušas pēc stāšanās laulībā, ir šādas mantas kopības daļa un tādējādi pieder abām pusēm vienādās daļās. Maltes tiesību aktos ir konkrēti noteikts, kas ir daļa no mantas kopības; tā neietver katrai pusei piederošos dāvinājumus, saņemto mantojumu un personīgas mantas.

Mantas šķirtība ir regulējums, ko puses var izvēlēties mantas kopības vietā un kas paredz, ka katrai pusei – bez otras puses piekrišanas – ir tiesības pilnībā kontrolēt un pārvaldīt īpašumu, kurš iegūts pirms un pēc laulības noslēgšanas.

Daļēja mantas kopība ar mantas atsevišķu pārvaldību ir vēl viens regulējums, ko puses var izvēlēties mantas kopības vietā, un tas nosaka, ka katram laulātajam ir tiesības iegūt, paturēt un pārvaldīt īpašumu, kas iegādāts uz viņa vārda, tā, it kā tas būtu vienīgi šā laulātā īpašums. Tomēr šis regulējums neliedz laulātajiem iegūt kopēju īpašumu, ko kopīgi pārvalda abi laulātie.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Mantas kopības regulējuma vispārējais princips paredz, ka abiem laulātajiem ir pienākums kopīgi regulēt un pārvaldīt savu mantu. Tomēr attiecībā uz šo konkrēto regulējumu Maltes tiesību akti nošķir parasto pārvaldību, proti, darbības, ko var vienpersoniski veikt viens no laulātajiem, un ārkārtas pārvaldību, proti, darbības, kas jāveic kopīgi abiem laulātajiem. Maltes tiesību aktos ir uzskaitītas tikai ārkārtas pārvaldības darbības, savukārt visas darbības, kas nav skaidri noteiktas tiesību aktos, ir uzskatāmas par parasto pārvaldību. Tāpēc, piemērojot mantas kopības regulējumu, vienmēr jāievēro oficiālā prasība par abu laulāto piekrišanu. Ja puses nav devušas piekrišanu attiecībā uz lietu tiesību vai personīgo tiesību nodošanu vai nodibināšanu saistībā ar kustamu vai nekustamu īpašumu, attiecīgo darbību var anulēt pēc tās puses pieprasījuma, kura nav devusi savu piekrišanu.

Mantas šķirtības gadījumā vispārējais princips ir tāds, ka katram no laulātajiem ir tiesības regulēt un pārvaldīt īpašumu savā vārdā bez otra laulātā piekrišanas.

Ja tiek piemērota **daļēja mantas kopība ar mantas atsevišķu pārvaldību**, vispārējais princips paredz, ka tad, kad laulātais izvēlas individuāli iegūt īpašumu, viņam nav jāsaņem otra laulātā iepriekšēja piekrišana un ka laulātajam, kurš iegūst īpašumu, ir tiesības vienpersoniski regulēt un pārvaldīt iegūto īpašumu. Turpretī, ja abi laulātie iegūst īpašumu kopīgi, viņi abi ir devuši piekrišanu, tādēļ viņiem abiem ir tiesības kopīgi regulēt un pārvaldīt iegūto īpašumu.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Ja tiek izvēlēts **mantas kopības režīms**, laulātajiem ir pienākums attiecībā uz mantu visas darbības veikt kopīgi. Tas nozīmē, ka viņi nevar brīvi izvēlēties, kā regulēt un pārvaldīt īpašumu, izņemot parastās pārvaldības darbības, kuru veikšanai nav vajadzīga viņu abpusēja piekrišana.

Savukārt, ja ir izvēlēts **mantas šķirtības režīms**, katrs laulātais var brīvi rīkoties ar savu īpašumu savā vārdā bez otra laulātā iejaukšanās.

Ja piemēro **daļēju mantas kopību ar mantas atsevišķu pārvaldību**, tad gadījumā, kad laulātais iegūst īpašumu bez otra laulātā piekrišanas, viņš var brīvi regulēt mantas pārvaldību bez jebkādiem ierobežojumiem. Tomēr, ja īpašums tiek iegādāts abu laulāto vārdā, laulātie nevar rīkoties katrs pēc saviem ieskatiem, bet viņiem ir jārīkojas kopīgi.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Tiesību aktos ir skaidri noteikts, ka **mantas kopības režīma** spēkā esības laikā tas darbojas no laulības noslēgšanas dienas un izbeidzas, kad laulība tiek izbeigta, proti, kad tā tiek šķirta. Tiesību akti arī nosaka, ka laulāto atšķiršanas gadījumā var tikt pieprasīta mantas likumiska sadale.

Gadījumos, kad izvēlēta **daļēja mantas kopība ar mantas atsevišķu pārvaldību**, tiesību akti nosaka, ka šīs mantiskās attiecības izbeidzas cita starpā līdz ar laulības izbeigšanos vai laulāto atšķiršanu.

Savukārt, ja laulībā piemēro **mantas šķirtības regulējumu**, katrs laulātais, laulībai izbeidzoties ar laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, turpina regulēt un pārvaldīt mantu, kas iegūta viņa vārdā.

Tādējādi laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības atzīšanas par neesošu sekas attiecībā uz laulāto mantiskajām attiecībām ir tādas, ka iegūtā manta tiek sadalīta starp laulātajiem ar laulāto mierizlīgumu vai ar kompetentās tiesas nolēmumu.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Viena laulātā nāves gadījumā laulāto mantiskās attiecības izbeidzas un sāk piemērot Maltes mantojuma tiesību normas, saskaņā ar kurām mirušā laulātā īpašums tiek sadalīts starp mantiniekiem. Galvenais faktors, kas jāņem vērā, ir — vai mirušais laulātais bija vai nebija atstājis testamentu.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Kompetentā iestāde, kas lemj par lietām, kuras saistītas ar laulāto mantiskajām attiecībām, ir Civiltiesā (Ģimenes lietu departaments).

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Tiklīdz starp laulātajiem sāk darboties laulāto mantisko attiecību režīms, tas rada tiesiskas attiecības starp laulātajiem un — attiecīgā gadījumā — trešām personām. Trešām personām ir tiesības īstenot savas likumiskās tiesības pret laulātajiem abiem kopā vai atsevišķi atkarībā no konkrētā gadījuma un no tā, ar kuru no laulātajiem trešai personai ir noslēgts līgums vai parāda darījums.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Īpašuma sadales procedūra parasti notiek posmā, kad laulātie ir ierosinājuši laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas lietu. Šāda veida procedūras laulātajiem ir jāsāk mediācijas process, pirms viņi vērsas kompetentajā tiesā.

Ja mediācija ir veiksmīga, laulību var šķirt bezstrīdus kārtībā: šādā gadījumā laulātie vienojas par viņu savstarpējām tiesībām, par tiesībām attiecībā uz viņu bērniem un par laulāto mantas sadali, sagatavojot publisku aktu, kuru kompetentā tiesa rūpīgi izvērtē, lai pārliecinātos, ka starp laulāto tiesībām ir ievērots līdzsvars. Pēc kompetentās tiesas apstiprinājuma vienošanos apliecina notārs un tā tiek reģistrēta, lai būtu spēkā visiem likumiskajiem mērķiem, tostarp attiecībā uz trešām personām.

Ja mediācijas procedūra nav veiksmīga un puses nepanāk mierizlīgumu, tām jāierosina lieta kompetentajā tiesā, pieprasot laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, lai minēto īpašumu sadalītu starp pusēm. Kad kompetentās tiesas nolēmums iegūst *res judicata* spēku, to reģistrē, lai tas būtu spēkā visiem likumiskajiem mērķiem, tostarp attiecībā uz trešām personām.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Lai varētu reģistrēt nekustamo īpašumu Maltā, notāram, kurš sagatavojis sākotnējo līgumu par attiecīgo nekustamo īpašumu, jāiesniedz valsts reģistram paziņojums par notāra apliecinājumu, lai līgums būtu notariāli apliecināts. Tiklīdz ir sniegts paziņojums par notāra apliecinājumu, nekustamo īpašumu reģistrē un līgums kļūst saistošs līguma pusēm, kā arī trešām personām.

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Austrija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem automātiski piemērojama laulāto mantisko attiecību regulējums ir mantas šķirtība (*Gütertrennung*). Katrs laulātais patur īpašumu, kas tam piederējis pirms laulības, un kļūst par sava iegūtā īpašuma vienīgo īpašnieku (Austrijas Civilt kodeksa (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*) 1233. un 1237. pants). Katrs laulātais ir arī vienīgais kreditors attiecībā pret saviem parādniekiem un vienīgais parādnieks attiecībā pret saviem kreditoriem.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātie var izvēlēties mantisko attiecību regulējumu, kas nav automātiski piemērojama, noslēdzot laulības līgumu (*Ehepakt*). Lai laulības līgums būtu spēkā, ir vajadzīgs attiecīgs notariāli apliecināts akts (Notariālo aktu likuma (*Notariatsaktgesetz*) 1. pants).

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Principā laulātie var brīvi izvēlēties savu mantisko attiecību regulējumu. Tomēr laulības līgumā nevar paredzēt, piemēram, pilnīgu abpusēju atteikšanos no uzturīdzekļiem spēkā esošas laulības gadījumā.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Tiesību aktos noteiktā pilnīgā mantas šķirtība ir piemērojama tikai līdz laulības šķiršanai vai atzīšanai par neesošu, jo attiecīgajā brīdī jānotiek sadalei, kurā īpašumtiesību statuss nav izšķirošais kritērijs. Uz laulības izbeigšanas attiecas laulāto mantas sadales princips. Laulāto manta (abu laulāto izmantotie īpašumi, piemēram, laulāto kopīgais mājoklis, automobīlis vai sadzīves priekšmeti) tiek sadalīta, un arī laulības laikā izveidotie uzkrājumi tiek sadalīti. Uzkrājumi ietver jebkura veida mantu, ko laulātie ieguvuši, kamēr bijuši laulāti, un kas — atkarībā no tās veida — parasti ir paredzēta atsavināšanai.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Laulībā, kurā laulāto mantai piemēro mantas kopības regulējumu (*Gütergemeinschaft*) (kas praksē pastāv reti), viena laulātā nāves gadījumā kopīpašumu sadala. Atlikusī manta, kas paliek pāri pēc visu parādu atskaitīšanas, saskaņā ar vienošanos tiek proporcionāli sadalīta pārdzīvojušā laulātā mantā un mirušā laulātā mantojumā. Standarta gadījumā, kad pastāv laulāto mantas šķirtība (*Gütertrennung*), likumisko daļu, ko saņem pārdzīvojušais laulātais, nosaka tas, kuri citi mirušā laulātā radinieki arī ir mantinieki. Pārdzīvojušais laulātais ir tiesīgs uz vienu trešdaļu mantojuma, ja mirušajam partnerim palikuši bērni vai viņu leņupējie, un uz divām trešdaļām mantojuma, ja mirušajam partnerim ir pārdzīvojuši vecāki; pārējos gadījumos tam pienākas viss mantojums. Pārdzīvojušais laulātais ir viens no neatraidāmajiem mantiniekiem, kuri ir tiesīgi saņemt mantojuma neatņemamu daļu (*pflichtteilsberechtigzte Personen*). Laulātā neatņemamā daļa ir puse no tā, ko viņš saņemtu hierarhiskajā mantošanas kārtībā.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Pēc laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu saskaņā ar Laulības likuma (*Ehegesetz*) 81. pantu un turpmākajiem pantiem īpašums tiek sadalīts pēc abpusējas vienošanās vai ar tiesas nolēmumu.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Principā laulātais nevar ne piešķirt noteiktas tiesības, ne uzlikt pienākumus trešām personām bez otra laulātā piekrišanas. Tikai tad, ja katram laulātajam ir tiesības slēgt darījumus māsaimniecības uzturēšanas ietvaros (t.s. *Schlüsselgewalt*), laulātais, kurš pārvalda kopīgo māsaimniecību un kuram nav ienākumu, var pārstāvēt otru laulāto ikdienas tiesiskos darījumos saistībā ar kopīgo māsaimniecību, šādiem darījumiem nepārsniedzot noteiktu apmēru, kas atbilst laulāto dzīves līmenim. Minētais neattiecas uz gadījumu, kad otrs laulātais ir paziņojis trešai personai, ka nevēlas, lai viņu pārstāvētu pirmais laulātais. Ja trešā persona, pamatojoties uz apstākļiem, nevar noteikt, ka laulātais, kurš darbojas, to dara kā pārstāvis, tad abi laulātie ir solidāri atbildīgi. Laulāto mantas kopība — ja laulātie ir konkrēti nevarējušies par šo regulējumu mantas šķirtības regulējuma vietā — tikai rada saistības attiecībā starp laulātajiem, saskaņā ar kurām viens laulātais nevar atbrīvoties no savas kopīpašuma daļas bez otra laulātā piekrišanas. Reālas sekas attiecībā uz īpašumu rodas tikai tad, ja zemesgrāmatā tiek izdarīts ieraksts par pārdošanas un apgrūtinājumu aizliegumu saskaņā ar Civilkodeksa 364.c pantu vai par ierobežojumu saskaņā ar Civilkodeksa 1236. pantu, kurā noteikts, ka, kamēr ir piemērojams laulāto mantas kopības regulējums, neviena no pusēm nevar atbrīvoties no savas īpašuma puses vai daļas.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Īpašuma dalīšana laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu gadījumā saskaņā ar Laulības likuma 81. pantu un turpmākajiem pantiem nav atkarīga no vainas, lai gan vainu var ņemt vērā, izvērtējot taisnīgumu. Īpašums tiek sadalīts, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos vai tiesas nolēmumu, kura pieņemšanu pieprasījusi viena no pusēm. Visos citos gadījumos turpina piemērot mantas šķirtību, proti, katrs laulātais patur savu īpašumu. Pieteikums jāiesniedz gada laikā no laulības šķiršanas sprieduma stāšanās spēkā. Sadala gan laulības laikā iegūto īpašumu, gan laulības laikā izveidotos uzkrājumus. Saskaņā ar Laulības likuma 82. pantu īpašuma dalījumā neiekļauj priekšmetus, ko laulātais ieguvis pirms laulības vai mantojis, priekšmetus, ko dāvinājušas trešās personas, priekšmetus, ko izmanto tikai viens no laulātajiem personīgām vai profesionālām vajadzībām, un priekšmetus, kas pieder uzņēmumam, vai daļas uzņēmumā, izņemot, ja tās ir tikai investīcijas.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Pieteikums par īpašumtiesību ierakstīšanu zemesgrāmatā jāiesniedz rajona tiesā, kuras jurisdikcijas teritorijā atrodas reģistrējams nekustamais īpašums. Pieteikumam jābūt iesniegtam rakstiski un iesniedzēja parakstītam. Principā parakstam nav jābūt apliecinātam, ja vien pieteikumā nav ietverta reģistrācijas deklarācija (*Aufsandungserklärung*).

Pieteikumam jāpievieno publisks vai privāts dokuments, kurā izklāstīts īpašuma iegādes juridiskais pamatojums (piemēram, pirkuma līgums) un uz kura ir apliecināti pušu paraksti. Privātos dokumentos papildus precīzām ziņām par īpašumu jābūt iekļautai arī reģistrācijas deklarācijai.

Reģistrācijas deklarācija ir skaidrs apliecinājums par piekrišanu reģistrācijai (ierakstam zemesgrāmatā), ko sniedz persona, kuras tiesības tiek ierobežotas, apgrūtinātas, atzītas par neesošām vai nodotas citai personai (pirkuma līguma gadījumā — pircējam). Reģistrācijas deklarācija jāapliecina tiesai vai notāram un jāparaksta līgumslēdzējām pusēm. Reģistrācijas deklarāciju var arī iesniegt kā daļu no pieteikuma par īpašumtiesību ierakstīšanu zemesgrāmatā. Šādā gadījumā parakstiem uz pieteikuma ir jābūt tiesas vai notāra apliecinātiem.

Pieteikumam jāpievieno apliecinājums par nodokļu parādu neesību saskaņā ar Federālā nodokļu kodeksa (*Bundesabgabeordnung*) 160. pantu. Minētais apliecinājums ir nodokļu iestādes apstiprinājums par to, ka nav šķēršļu ieraksta veikšanai zemesgrāmatā, ciktāl runa ir par nodokļu saistībām.

Ja pieteikumu sagatavojis advokāts vai notārs, tas jāiesniedz elektroniski. Šādā gadījumā pievienotie dokumenti jāievieto elektroniskā dokumentu arhīvā. Nodokļu iestādes izsniegto apliecinājumu par nodokļu parādu neesību tādā gadījumā var aizstāt ar advokāta vai notāra sagatavotu pašnovērtējuma deklarāciju.

Lapa atjaunināta: 11/03/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pt](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Laulāto mantiskās attiecības - Portugāle

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Jā. Laulātie parasti var brīvi sagatavot laulības līgumu, lai izvēlētos savu mantisko attiecību regulējumu. Šādu līgumu dēvē par pirmslaulības līgumu (*convenção antenupcial* — Civilkodeksa (*Código Civil*) 1698. pants).

Tomēr, ja laulātie neizvēlas regulējumu, kā arī noteiktos gadījumos, kad pirmslaulības līgums nav spēkā, likumiskais laulāto mantisko attiecību regulējums ir iegūtās mantas kopība (*regime da comunhão de adquiridos*) saskaņā ar Civilkodeksa 1717. un 1721. pantu.

Šādā gadījumā ir jāpiemēro Civilkodeksa 1721.–1731. panta normas, lai noteiktu, kurš īpašums laulātajiem pieder abiem kopā un kurš īpašums pieder katram laulātajam atsevišķi.

Izņēmuma gadījumos (tie ir noteikti Civilkodeksa 1720. pantā) obligātais regulējums ir mantas šķirtības regulējums (*regime de separação de bens*).

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātie var noteikt savas mantiskās attiecības, noslēdzot pirmslaulības līgumu, kurā izvēlas vienu no trim Civilkodeksā noteiktajiem mantisko attiecību regulējumiem, vai vienojoties par atšķirīgu regulējumu, kas nav pretrunā piemērojamiem tiesību aktiem (Civilkodeksa 1698. pants).

Trīs Civilkodeksā noteiktie mantisko attiecību regulējumi ir šādi:

iegūtās mantas kopības regulējums (*regime da comunhão de adquiridos* — Civilkodeksa 1721.–1731. pants);

mantas kopības regulējums (*regime da comunhão geral de bens* — Civilkodeksa 1732.–1734. pants);

mantas šķirtības regulējums (*regime da separação de bens* — Civilkodeksa 1735. pants).

Kā norādīts iepriekš, laulātie var vienoties par atšķirīgu regulējumu, kas nav pretrunā piemērojamiem tiesību aktiem. Tas attiecas uz gadījumu, kad laulāto mantisko attiecību regulējums ir iegūtās mantas kopības režīms, bet laulātie pirmslaulības līgumā vienojas, ka konkrēts nekustamais īpašums, ko ieguvusi viens no laulātajiem pirms laulības (piemēram, ģimenes mājoklis), pēc laulības noslēgšanas kļūs par kopīpašumu, jo laulātie abi vēlas būt atbildīgi par attiecīgo hipotēku.

Formālās prasības nosaka, ka pirmslaulības līgums ir jāsaģatavo pie notāra kā autentisks dokuments (publisks akts) vai pie reģistra amatpersonas kā deklarācija (Civilkodeksa 1710. pants un Civilstāvokļa aktu reģistra kodeksa (*Código do Registo Civil*) 189.–191. pants).

Pirmslaulības līgums vienmēr jānoslēdz pirms laulības. Saskaņā ar Civilkodeksa 1714. pantu pirmslaulības līgumu un laulāto mantisko attiecību regulējumu pēc stāšanās laulībā mainīt nevar, izņemot, ja Civilkodeksa 1715. pantā ir noteikts citādi.

Civilkodeksa IX nodaļas III iedaļā ir ietvertas tiesību normas, kas piemērojamas pirmslaulības līgumiem (no 1698. līdz 1716. pantam).

Tiesību normas, kas attiecas uz dāvinājumiem laulātajiem un dāvinājumiem starp laulātajiem, ir ietvertas Civilkodeksa X nodaļas I un II iedaļas 1753.–1766. pantā.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Saskaņā ar Portugāles Civilkodeksa 1720. pantu Ir paredzēti divi gadījumi, kad obligātais regulējums ir mantas šķirtības regulējums (*regime de separação de bens*): kad laulība tiek noslēgta bez pirmslaulības procesa un kad laulāto vecums ir 60 vai vairāk gadu.

Neskaitot šos divus gadījumus, laulātie var brīvi izvēlēties regulējumu, ievērojot piemērojamajos tiesību aktus.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Saskaņā ar Civilkodeksa 1688. pantu laulāto attiecības starp laulātajiem izbeidzas, neskarot noteikumus par uzturlīdzekļiem, ar laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu brīdi. Laulāto atšķiršana un viņu mantas sadale nenozīmē laulības izbeigšanu, tomēr laulāto atšķiršanas gadījumā tiesiskās sekas ir ļoti līdzīgas kā laulības šķiršanas gadījumā, kā izklāstīts turpmāk.

Attiecībā uz mantas sadali un parādu apmaksu Civilkodeksa 1689. pantā ir noteikts, ka tad, kad laulāto mantiskās attiecības ir izbeigušās, laulātie vai viņu attiecīgie mantinieki ir tiesīgi katrs saņemt savu personīgo īpašumu un savu daļu jebkurā kopīgi piederošajā īpašumā. Laulātajam, kuram ir parāds kopīpašumā, ir jānokārto šis parāds.

Attiecībā uz parādiem prioritāti piešķir kopīgo parādu apmaksai, izmantojot kopīgi piederošo īpašumu, un tikai pēc šo parādu apmaksas tiek nokārtoti pārējie parādi. Ja viens no laulātajiem ir parādā otram laulātajam, viņam jāapmaksā attiecīgais parāds, izmantojot savu daļu kopīgi piederošajā īpašumā. Ja laulātajiem nav kopīgi piederoša īpašuma, laulātajam parāds jāapmaksā, izmantojot savu personīgo īpašumu.

Laulības šķiršanas tiesiskās sekas

Laulības šķiršanas tiesiskās sekas ir noteiktas Portugāles Civilkodeksa 1788.–1793-A. pantā.

Principā līdz ar laulības šķiršanu laulība tiek izbeigta, un laulības šķiršanai ir tādas pašas sekas kā laulības izbeigšanai laulātā nāves gadījumā.

No mantošanas viedokļa saskaņā ar Civilkodeksa 2133. pantu pēc laulības šķiršanas sprieduma pasludināšanas bijušais laulātais zaudē likumīgā mantinieka statusu, pat ja laulības šķiršanas spriedums tiek pasludināts pēc otra laulātā nāves.

Saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem laulāto manta parasti netiek dalīta laulības šķiršanas procesa laikā — tas notiek tikai pēc laulības šķiršanas. Tomēr, ja laulība tiek šķirta pēc abpusējas vienošanās Civilstāvokļa aktu reģistra nodaļā, laulātie var tūlīt vienoties par to, kā tiks sadalīta laulāto manta.

Attiecībā uz laulības šķiršanas sekām vispārējais noteikums nosaka, ka

laulības šķiršana stājas spēkā no dienas, kad laulības šķiršanas spriedums kļūst galīgs.

Laulības šķiršanas mantiskās sekas laulāto attiecībās ir šādas.

Laulības šķiršanai ir atpakaļejošas mantiskās sekas laulāto attiecībās no dienas, kad ierosināta lieta par laulības šķiršanu.

Tomēr, ja to pieprasa kāds no laulātajiem, laulības šķiršanas mantiskās sekas var piemērot ar atpakaļejošu spēku no dienas, kurā laulātie izbeiguši kopdzīvi, ja tiesas procedūrā šis datums ir pārbaudīts.

Dalot mantu pēc laulības šķiršanas, neviens no laulātajiem nevar saņemt vairāk, nekā tas būtu saņēmis, ja laulība būtu noslēgta atbilstoši iegūtās mantas kopības regulējumam.

Katrs laulātais zaudē visus ieguvumus, kas saņemti vai jāsaņem laulības rezultātā (piemēram, dāvinājumus starp laulātajiem, trešās personas dāvinājumus pārim sakarā ar gaidāmo laulību). Šādā gadījumā persona, kura veic dāvinājumu, var nolemt, ka ieguvums paliek pāra bērniem.

Cietušajam laulātajam ir tiesības vispārējās piekritības tiesā pieprasīt kompensāciju par otra laulātā nodarīto kaitējumu, ievērojot vispārējos civiltiesiskās atbildības noteikumus.

Ja laulības šķiršanas iemesls ir saistīts ar viena laulātā garīgās veselības problēmām, laulātajam, kurš iesniedz laulības šķiršanas prasību, jāsamaksā otram laulātajam kompensācija par laulības šķiršanas izraisīto personīgo kaitējumu. Šī prasība jāiesniedz laulības šķiršanas procedūras laikā.

Katrs laulātais var pieprasīt, lai tiesa atļauj viņam īrēt laulāto mājokli neatkarīgi no tā, vai tas pieder abiem laulātajiem vai otram laulātajam.

Laulības šķiršanas mantiskās sekas attiecībās starp laulātajiem un trešām personām ir šādas.

Laulātie laulības šķiršanas mantiskās sekas var vērst pret trešām personām tikai pēc sprieduma reģistrēšanas Civilstāvokļa aktu reģistrā.

Attiecībā uz uzturēšanas pienākumu starp bijušajiem laulātajiem Civilkodeksa 2016. un 2019. pantā ir noteikts, ka:

parasti pēc laulības šķiršanas katram bijušajam laulātajam ir pienākums sevi uzturēt pašam;

katram bijušajam laulātajam ir tiesības uz uzturlīdzekļiem neatkarīgi no tā, vai laulība šķirta pēc abpusējas vienošanās, tomēr tiesības uz uzturlīdzekļiem var noraidīt taisnīguma apsvērumu dēļ;

tiesības uz uzturlīdzekļiem izbeidzas, ja to saņēmējs atkārtoti stājas laulībā.

Laulāto atšķiršanas un viņu mantas sadales sekas

Attiecībā uz laulāto atšķiršanu Portugāles Civilkodeksa 1794. pantā ir atsauce uz noteikumiem par laulības šķiršanu, kā aprakstīts iepriekš, ar vienu izņēmumu, proti, laulāto atšķiršana nenozīmē laulības izbeigšanu.

Neskaitot šo vienu izņēmumu, saskaņā ar Portugāles Civilkodeksa 1795-A., 2016. un 2133. pantu laulāto atšķiršanas sekas attiecībā uz laulāto mantu, uzturēšanas pienākumu un mantošanu ir tādas pašas kā laulības šķiršanas sekas.

Laulības atzīšanas par neesošu tiesiskās sekas

Ir atšķirība starp laulības atzīšanu par neesošu un neeksistējošu laulību.

Neeksistējošas laulības gadījumā, kā paredzēts Civilkodeksa 1628.–1630. pantā (piemēram, ja viens vai abi laulātie nav snieguši pilnīgi nekādu laulības solījumu), neeksistējošai laulībai nav nekādu seku.

Ja par neesošu tiek atzīta dzimtsarakstu nodaļā noslēgta laulība, kā paredzēts Civilt kodeksa 1631. pantā (piemēram, ir bijuši juridiski šķēršļi laulības noslēgšanai vai laulības solījums ir bijis nepareizs), sekas, ko nosaka Civilt kodeksa 1647. pants, ir šādas.

Ja abi laulātie rīkojušies labticīgi, laulībai ir sekas viņu attiecībās un attiecībās ar trešām personām, līdz spriedums par laulības atzīšanu par neesošu kļūst galīgs.

Ja tikai viens no laulātajiem rīkojies labticīgi, tad tikai šis laulātais var gūt labumu no laulības sekām. Turklāt laulātais, kurš rīkojies labticīgi, var atsaukties uz laulības sekām attiecībā pret trešām personām, ja vien šādas sekas atspoguļo attiecības starp laulātajiem.

Šie noteikumi attiecas uz baznīcā noslēgtas katoļu laulības atzīšanu par neesošu, līdz attiecīgais spriedums tiek reģistrēts Civilstāvokļa aktu reģistrā, ar nosacījumu, ka tāpat tika reģistrēta arī katoļu laulība.

Civilt kodeksa 1649. un 1650. pantā ir paredzēti īpaši ar īpašumu saistīti sodi tādas laulības gadījumā, kas noslēgta starp nepilngadīgajiem vai neņemot vērā, piemēram, turpmāk minētos juridiskus šķēršļus tās noslēgšanai.

Nepilngadīgo, kurš stājas laulībā, nesasnējis nepieciešamo atļauju, līdz pilngadības sasniegšanai uzskata par nepilngadīgo attiecībā uz tā īpašuma pārvaldību, kas viņam piederējis laulības noslēgšanas brīdī un ko viņš iegūst pēc laulības noslēgšanas kā dāvinājumu. Tomēr uzturliedzēkļus, kas vajadzīgi atbilstoši nepilngadīgā statusam, maksās no ienākumiem, kas tiks gūti no šā īpašuma.

Šādu īpašumu līdz brīdim, kad nepilngadīgais kļūst pilngadīgs, pārvalda nepilngadīgā vecāki vai likumīgais pārstāvis, nevis otrs laulātais.

Šādu īpašumu ne laulības laikā, ne pēc tās izbeigšanas nevar izmantot, lai nokārtotu jebkura laulātā parādus, kas radušies, pirms laulātais sasniedz pilngadību.

Ja laulība tiek noslēgta pirms starplaulību perioda beigām, laulātais, kurš neievēro šo šķēršli laulības noslēgšanai, zaudē visu īpašumu, kas saņemts kā dāvinājums vai novēlējums no pirmā laulātā iepriekšējā laulībā.

Ja netiek ievēroti šķēršļi, kas noteikti Civilt kodeksa 1604. panta c) un d) punktā (piemēram, šķēršļi, kas izriet no asinsradniecības), laulātais, kurš izdara pārkāpumu, nevar saņemt nekādu dāvinājumu vai novēlējumu no otra laulātā.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Nāves gadījumā laulāto mantiskās attiecības izbeidzas, kā noteikts Civilt kodeksa 1788. pantā.

Kopīgi piederošais īpašums ir jāsadala. Mirušā īpašums ietver viņa personīgo īpašumu un — attiecīgā gadījumā — viņa daļu laulātajiem kopīgi piederošajā īpašumā saskaņā ar Civilt kodeksa 2024. pantu.

Vispārīgais princips ir tāds, ka pārdzīvojušais laulātais ir likumīgais mantinieks un ir tiesīgs saņemt mantojuma neatņemamo daļu neatkarīgi no tā, vai mirušais laulātais ir atstājis testamentu (attiecīgi Civilt kodeksa 2131. un 2133. pants vai 2158. un 2159. pants).

Turklāt saskaņā ar Civilt kodeksa 2103-A. panta nosacījumiem, kad īpašums tiek dalīts, pārdzīvojušais laulātais ir tiesīgs prasīt, lai viņam piešķir tiesības izmantot laulāto kopīgo mājokli, tajā esošās mantas un mēbeles. Ja tas pārsniedz pārdzīvojušā laulātā daļu gan mantojuma, gan kopīgi piederošā īpašuma ziņā, pārdzīvojušais laulātais maksā kompensāciju pārējiem mantiniekiem.

Tomēr saskaņā ar Civilt kodeksa 1698. pantu un 1700. panta 3. punktu, ja laulāto mantisko attiecību regulējums ir mantas šķirtība, laulātie var atteikties no sava mantinieka statusa pirmslaulības līgumā.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Tiesas, [civilstāvokļa aktu] reģistrācijas iestādes un notāri ir attiecīgi kompetenti lemt par jautājumiem saistībā ar laulāto mantu, kad rodas kāda no turpmāk minētajām situācijām.

Saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem pirmslaulības līgumiem un mantiskajām attiecībām piemēro nemainīguma principu, kas nostiprināts Civilt kodeksa 1714. pantā. Ja topošie laulātie vēlas vienoties par mantiskajām attiecībām un atkāpties no likumā noteiktā mantisko attiecību regulējuma, mantiskās attiecības nosaka pirmslaulības līgumā (Civilt kodeksa 1710. pants), ko laulātie paraksta pie notāra. Laulības laikā laulātajiem nav atļauts grozīt vai labot mantisko attiecību līgumu. Izņēmums no nemainīguma principa ir situācijas, kas paredzētas Civilt kodeksa 1715. pantā (*piem.*, īpašuma atšķiršanas vai personu un īpašuma atšķiršanas gadījumi).

Noteikumus attiecībā uz mantiskajām attiecībām nosaka pirmslaulības līgumā (Civilt kodeksa 1698. pants). Lai noslēgtu pirmslaulības līgumu, ir jāievēro prasības attiecībā uz tā formu un pasludināšanu. Lai pirmslaulības līgumu atzītu par likumīgi noslēgtu, prasības attiecībā uz tā formu ir noteiktas Civilt kodeksa 1710. pantā, proti, līgumam jābūt noslēgtam kā apliecinājumam, ko iesniedz [civilstāvokļa aktu] reģistrācijas iestādei, vai publiskam aktam, kas parakstīts pie notāra. Lai pirmslaulības līgumam būtu juridisks spēks pret trešām personām, prasības attiecībā uz tā pasludināšanu ir tādas, ka pirmslaulību līgumam jābūt reģistrētam saskaņā ar Civilt kodeksa 1711. panta 1. punktu. Šim nolūkam laulāto mantiniekus un citas personas, kas iesaistītas pirmslaulības līgumā, neuzskata par trešām personām. Līguma reģistrācija neaizstāj nepieciešamību līgumā ietvertos faktus obligāti reģistrēt nekustamo īpašumu reģistrā. Tāpat ir jāievēro noteikti termiņi: pirmslaulības līgumam jābūt parakstītam pirms kāzām, taču laikposms starp līguma parakstīšanas dienu un kāzu dienu nedrīkst pārsniegt vienu gadu, pretēja gadījumā līgums izbeidzas, kā tas paredzēts Civilt kodeksa 1716. pantā.

Iepriekš minētā informācija ir atrodamā šeit: *Europas noteikumi – ietekme uz [civilstāvokļa aktu] reģistrācijas iestādēm un notāriem*, tā pieejama portugāļu un angļu valodā vietnē <https://www.redcecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/>

Laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības atzīšanas par neesošu gadījumā iestādes, kuras ir kompetentas veikt laulāto mantas sadali un piemērot to attiecīgajām mantiskajām attiecībām, atšķiras atkarībā no tā, vai laulātie ir vienojušies par laulāto mantas sadales kārtību.

Ja laulātie ir vienojušies par laulāto mantas sadali laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas gadījumā, šādu jautājumu kārtošana ir civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestāžu kompetencē. Šajā gadījumā var rasties divas situācijas: laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas gadījumā, pamatojoties uz abpusēju vienošanos, civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādes ir kompetentas nokārtot laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu, un šis procedūras ietvaros tās var apstiprināt mantas sadales vienošanos, nokārtot nodokļu saistību maksājumus un mantas sadales rezultātā radušās izmaiņas ievadīt īpašumu reģistrā. Ja laulības šķiršana vai laulāto atšķiršana ir apstrīdēta, kas ir Ģimenes un nepilngadīgo lietu tiesas (*Tribunais de Família e Menores*) kompetencē, tad, pusēm vienojoties par sadali pēc laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas, civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādes ir kompetentas kārtot mantas sadali, nodokļu saistības un mantas sadales rezultātā radušās izmaiņas īpašumu reģistrā. Tiesiskais regulējums ir izklāstīts Civilstāvokļa aktu reģistra kodeksa (*Código de Registo Civil*) 272.-A un 272.-B pantā. Praktiskā informācija par šo pakalpojumu un tā izmaksām pieejama vietnē <https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha>.

Ja pēc laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas puses ir panākušas vienošanos par mantas sadali, tās var parakstīt publisku aktu pie notāra. Šādā gadījumā notārs ir atbildīgs par nekustamā īpašuma reģistrāciju divu mēnešu laikā, un minētajā laikposmā pusēm ir jānokārto savas nodokļu saistības (īpašuma reģistra kodeksa (*Código do Registo Predial*) 8.-B un 8.-C pants)

Ja laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas, laulības spēkā neesības vai laulības atzīšanas par neesošu gadījumā laulātie nevar vienoties par laulāto mantas sadali, pēc vienas puses pieprasījuma ir jāsāk inventarizācijas procedūra. Tiesām ir ekskluzīva piekritība inventarizācijas procedūras gadījumā situācijās, kas paredzētas Civilt kodeksa 1083. panta 1. punktā (piem., kad inventarizācija ir atkarīga citām tiesvedībām). Citās situācijās atbilstoši Civilt kodeksa 1083. panta

2. punktam inventarizācijas procedūru var pieprasīt pēc ieinteresētās puses iniciatīvas, kura sāks procedūru, vai panākot savstarpēju vienošanos starp visām ieinteresētajām personām tiesā vai pie notāra, kā uzskaitīts 2019. gada 13. septembra Likuma 117/19 pielikuma 1. pantā. Notāri kārto lietu, izmantojot lietu pārvaldības sistēmu <https://www.inventarios.pt/>

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Civilkodeksa 1682. un 1683. pantā ir noteikts, ka dažos gadījumos laulātajam ir jāsaņem otra laulātā piekrišana, lai varētu noslēgt konkrētus līgumus ar trešo personu. Tas ir atkarīgs no laulāto mantisko attiecību regulējuma (mantas šķirtība vai mantas kopība), no pārvaldības pilnvarām, kas izriet no šā regulējuma (piemēram, konkrēta īpašuma kopīga pārvaldība), un no īpašuma veida (piemēram, laulāto kopīgais mājoklis, kopīpašums) vai līguma veida (piemēram, pirkšanas un pārdošanas līgums, dāvinājumu pieņemšana).

Saskaņā ar Civilkodeksa 1687. pantu, ja otrs laulātais nav sniedzis piekrišanu, sekas attiecībā uz trešām personām ir šādas.

Ja kāds no laulātajiem noslēdz līgumu, ar ko tiek pārkāpti Portugāles Civilkodeksa 1682. panta 1. un 3. punkta noteikumi (konkrēta kustamā īpašuma īpašumtiesību nodošana), 1682-A. panta noteikumi (nekustamā īpašuma īpašumtiesību nodošana mantas kopības gadījumā; laulāto kopīgā mājokļa īpašumtiesību nodošana visu laulāto mantisko attiecību regulējumu gadījumos), 1682-B. panta noteikumi (laulāto kopīgā mājokļa nomas atcelšana) vai 1683. panta 2. punkta noteikumi (atteikšanās no mantojuma vai legāta), otrs laulātais vai viņa mantinieks var pieprasīt konkrētā līguma anulēšanu.

Ja laulātais bez otra laulātā piekrišanas, ja tāda ir nepieciešama, nodod neregistrētu kustamā īpašuma īpašumtiesības vai noslēdz līgumu, ar kuru tiek noteikts šāda īpašuma apgrūtinājums, iepriekš minēto anulēšanu nevar vērst pret trešo personu, kura rīkojusies labticīgi.

Ja viens no laulātajiem nelikumīgi nodod tāda īpašuma īpašumtiesības, kas pieder vienīgi otram laulātajam, vai noslēdz līgumu, ar kuru tiek noteikts šāda īpašuma apgrūtinājums, attiecīgais līgums nav spēkā un maksa ir jāatmaksā saskaņā ar Civilkodeksa 892.–904. pantu, kuros ir noteiktas pārdevēja nelikumīgas rīcības sekas.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Ja ir panākta vienošanās par mantas sadali, to var apstiprināt civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādes vai izklāstīt pie notāra parakstītā publiskā aktā atbilstoši kādai no situācijām, kas minētas iepriekš atbildē uz 6. jautājumu.

Ja nav panākta vienošanās par mantas sadali, tiesa vai notārs uzsāk inventarizācijas procedūru, kas jau aprakstīta iepriekš atbildē uz 6. jautājumu.

Tiesas ierosinātā inventarizācijas procedūra ir reglamentēta Civilkodeksa V. sējuma XVI. sadaļā (1082.-1130. pants), un šos noteikumus *mutatis mutandis* piemēro notāra ierosinātai inventarizācijai (2019. gada 13. septembra Likuma 117/19 pielikuma 2. pants).

Inventarizācijas procedūrai ir šādi posmi: sākuma posms; iebildumu sniegšana un saistību pārbaude; ieinteresēto personu sākotnēja uzklauššana; nolēmums pēc būtības un ieinteresēto personu uzklauššana; mantas sadales saraksts un apstiprinošais spriedums; prasības, kas celtas pēc apstiprinošā sprieduma.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Nekustamā īpašuma reģistrācijas prasītajam jāiesniedz reģistrācijas pieteikums īpašuma reģistrācijas birojā, pievienojot dokumentus, kas apliecina īpašuma reģistrā ietvertos faktus. Parasti ir vajadzīgi šādi dokumenti: publiskais akts, īpašuma apliecība, pierādījumi par zīmognodevas un pašvaldības īpašuma nodokļa samaksu, attiecīgā gadījumā — hipotēkas dzēšanas dokuments. Ja šie dokumenti jau ir reģistrēti īpašuma reģistrācijas birojā, jānorāda tikai atsaucē uz tiem.

Turklāt, ja pieteikumu iesniedz prasītāja pārstāvis, pieteikumam jāpievieno attiecīgā pilnvara. Tomēr saskaņā ar īpašuma reģistra kodeksa 39. pantu advokātiem, notāriem un juriskonsultiem nav jāpievieno pilnvara, lai varētu iesniegt reģistrācijas pieteikumu.

Pieteikuma iesniedzēji, kuriem ir digitālais sertifikāts (iedzīvotāji ar Portugāles pilsoņa apliecību, advokāti, notāri un juriskonsulti, kuri pienācīgi reģistrējušies attiecīgajās profesionālajās asociācijās), var iesniegt nekustamā īpašuma reģistrācijas pieteikumu un pievienot nepieciešamos dokumentus, izmantojot internetu. Pieteikuma iesniedzēji, kuriem nav digitālā sertifikāta, var iesniegt pieteikumu personīgi īpašuma reģistrācijas birojā vai nosūtīt to pa pastu.

Informācija par reģistrācijas procedūru un tās izmaksām pieejama vietnē

<https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial>

Portugāles Civilkodeksa un citu iepriekš minēto tiesību aktu pašlaik spēkā esošās versijas portugāļu valodā ir pieejamas vietnē

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_main.php

Nobeiguma piezīme.

Šajā faktu lapā sniegtā informācija ir vispārīga un nav izsmejoša, kā arī tā nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkuram citam lietotājam. Vienmēr ir jāiepazīstas ar piemērojamo tiesību aktu pēdējo atjaunināto versiju. Šī informācija neaizstāj profesionāla jurista sniegtu juridisku konsultāciju.

Lapa atjaunināta: 05/10/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Slovēnija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Jā.

Laulāto mantiskās attiecības reglamentē Slovēnijas Republikas Ģimenes tiesību kodekss (*Družinski zakonik Republike Slovenije (DZ)*).

Laulātajiem ir piemērojams likumiskais laulāto mantisko attiecību regulējums, ja vien viņi nenoslēdz līgumu par cita veida laulāto mantiskajām attiecībām. Ja šāds līgums tiek noslēgts, laulātajiem piemēro līgumisko mantisko attiecību režīmu.

Likumiskais laulāto mantisko attiecību regulējums ietver mantas kopību attiecībā uz laulāto kopīpašumu un mantas šķirtību attiecībā uz katra laulātā personīgo īpašumu.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātie vai topošie laulātie var vienoties par savām mantiskajām attiecībām, noslēdzot līgumu. Līgumi, kuros vienojas par mantiskajām attiecībām, ir līgumi, ar ko abi laulātie nosaka no likumiskā regulējuma atšķirīgu mantisko attiecību regulējumu.

Šādos līgumos laulātie var arī vienoties norādīt atšķirīgu laulāto mantisko attiecību režīmu laulības periodam un gadījumam, ja laulība tiek šķirta. Līgumi, kuros laulātie vienojas par īpašumtiesībām un pienākumiem, jāsaģatavo kā notariāli akti. Līgumiskais laulāto mantisko attiecību režīms kļūst piemērojams laulātajiem, tiklīdz tiek noslēgts līgums par konkrēto režīmu, ja vien laulātie nevienojas citādi. Pirmslaulības līgums, ko topošie laulātie noslēdz par laulāto mantiskajām attiecībām, stājas spēkā laulības noslēgšanas dienā vai nākamajā dienā, kā topošie laulātie norādījuši pirmslaulības līgumā. Līgumi par laulāto mantiskajām attiecībām ir jāreģistrē šādu līgumu reģistrā. Ja līgums par laulāto mantiskajām attiecībām nav reģistrēts šādu līgumu reģistrā, tad, ciktāl runa ir par attiecībām ar trešām personām, uzskata, ka laulāto mantiskajām attiecībām ir piemērojams likumiskais laulāto mantisko attiecību regulējums.

Laulātajiem jāinformē vienam otru par savu īpašuma situāciju, pirms viņi noslēdz līgumu, kas reglamentē laulāto mantiskās attiecības. Ja viņi to nedara, tad līgums var tikt apstrīdēts tiesā.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Nē, tomēr laulātajiem jāinformē vienam otru par savu īpašuma situāciju, pirms viņi noslēdz līgumu, kas reglamentē laulāto mantiskās attiecības. Ja viņi to nedara, tad līgums var tikt apstrīdēts tiesā.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Ja laulība izbeidzas, laulāto kopīpašums tiek sadalīts.

Ja līgumā par laulāto mantiskajām attiecībām, ar kuru laulātie izvēlējušies neizmantot laulāto mantisko attiecību likumisko regulējumu, nav norādīts veids, kā ir sadalāma laulāto manta, tad mantu sadala saskaņā ar laulāto mantisko attiecību likumisko regulējumu, ja vien laulātie nevienojas citādi. Manta tiek sadalīta, pamatojoties uz situāciju, kāda tā bija, kad līgums par laulāto mantiskajām attiecībām stājās spēkā.

Principā laulāto manta tiek sadalīta vienādās daļās, tomēr laulātie var iesniegt pierādījumus par to, ka viņu ieguldījums laulāto mantā ir bijis atšķirīgs.

Maznozīmīgas atšķirības katra laulātā ieguldījumā laulāto mantā neņem vērā.

Kad laulāto mantas daļas ir saskaņotas vai noteiktas, laulātie var vienoties par mantas sadales kārtību. Ja laulātie vienojas kļūt par mantas kopīpašniekiem proporcionāli viņu attiecīgajām daļām laulāto mantā, arī to uzskata par dalījumu.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Viena laulātā nāvei nav ietekmes uz laulāto mantisko attiecību regulējumu.

Mirušā laulātā mantai piemēro mantošanas procedūru.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Laulāto mantisko attiecību strīdu izšķiršana ir tiesu kompetencē.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Laulāto kopīgās saistības ir tās, kas ir saistošas abiem laulātajiem saskaņā ar vispārējiem tiesību aktiem, kā arī saistības, kas radušās laulāto mantas sakarā, un saistības, kas radušās vienam no laulātajiem, lai viņš varētu apmierināt vajadzības kopdzīvē ar otru laulāto vai ģimenes vajadzības. Laulātie ir solidāri atbildīgi par šīm saistībām ar savu kopīpašumu un ar personīgo īpašumu, kas pieder katram no viņiem.

Laulātais var pieprasīt atlīdzību no otra laulātā, pamatojoties uz to, ka viņš kopīgas saistības izpildē ir ieguldījis naudas līdzekļus, kas pārsniedz viņa daļu.

Laulātā personīgās saistības ir saistības, kas tam bijušas pirms laulības noslēgšanas, un saistības, kas tam radušās pēc laulības noslēgšanas, bet kas nav kopīgas saistības saskaņā ar *DZ 82.* panta 1. punktu.

Par personīgo saistību izpildi laulātais atbild ar savu personīgo īpašumu un savu kopīpašuma daļu.

Ja līgums par laulāto mantiskajām attiecībām nav reģistrēts šādu līgumu reģistrā, tad, ciktāl runa ir par attiecībām ar trešām personām, uzskata, ka laulāto mantiskajām attiecībām ir piemērojams likumiskais laulāto mantisko attiecību regulējums.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Laulāto kopīpašums tiek sadalīts, ja viņu laulība izbeidzas. Kamēr laulība ir spēkā, laulāto mantu var sadalīt pēc vienošanās vai pēc viena laulātā pieprasījuma.

Šādas vienošanās var ietvert jebkādu vienošanos starp laulātajiem par laulāto mantas apjomu. Ja līgumā par laulāto mantiskajām attiecībām, ar kuru laulātie izvēlējušies neizmantot laulāto mantisko attiecību likumisko regulējumu, nav norādīts veids, kā ir sadalāma laulāto manta, tad mantu sadala saskaņā ar laulāto mantisko attiecību likumisko regulējumu, ja vien laulātie nevienojas citādi. Manta tiek sadalīta, pamatojoties uz situāciju, kāda tā bija, kad līgums par laulāto mantiskajām attiecībām stājās spēkā.

Katra laulātā parādus un prasījumus attiecībā uz šo laulāto mantu nosaka, pirms nosaka viņa daļu no mantas.

Par katra laulātā daļu laulāto mantā var vienoties laulātie, vai arī to nosaka tiesa pēc jebkura laulātā pieprasījuma.

Principā laulāto manta tiek sadalīta vienādās daļās, tomēr laulātie var iesniegt pierādījumus par to, ka viņu ieguldījums laulāto mantā ir bijis atšķirīgs.

Maznozīmīgas atšķirības katra laulātā ieguldījumā laulāto mantā neņem vērā.

Strīdā, kas attiecas uz katra laulātā daļu laulāto mantā, tiesa ņem vērā visus lietas apstākļus, jo īpaši katra laulātā ienākumus, palīdzību, ko viens laulātais sniedz otram, aizgādību par bērniem, mājas darbu veikšanu, rūpes par mājām un ģimeni, rūpes par īpašuma saglabāšanu un jebkāda cita veida darbu un sadarbību laulāto mantas pārvaldībā, saglabāšanā un uzlabošanā.

Kad laulāto mantas daļas ir saskaņotas vai noteiktas, laulātie var vienoties par mantas sadales kārtību. Ja laulātie vienojas kļūt par mantas kopīpašniekiem proporcionāli viņu attiecīgajām daļām laulāto mantā, arī to uzskata par dalījumu.

Ja netiek panākta vienošanās par mantas sadales kārtību, tiesa sadala mantu saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē laulāto mantas sadali.

Kad tiek dalīta laulāto manta, laulātajam no viņa daļas un pēc viņa pieprasījuma piešķir lietas, kuras ir paredzētas šā laulātā profesijas vai citas darbības īstenošanai vai kuras ļauj šim laulātajam nopelnīt iztiku.

Tas pats attiecas uz lietām, kas paredzētas lietošanai tikai viena laulātā personīgajām vajadzībām, bet kas nav šāda laulātā personīgais īpašums.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Zemesgrāmatu tiesa (*zemlīškoknīžno sodišče*) izlemj, vai atļaut reģistrāciju, pamatojoties uz dokumentiem, kas sniedz pierādījumus par juridisko pamatu reģistrējamo tiesību iegūšanai un kas atbilst pārējiem tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem.

Minētie dokumenti ir uzskaitīti Zemesgrāmatu likuma (*Zakon o zemljiški knjigi (ZZK-1)*) 40. panta 1. punktā.

Lapa atjaunināta: 10/11/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Somija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Somijas laulāto mantisko attiecību pamatā ir laulāto mantas atliktās kopības jēdziens. Tas nozīmē, ka laulības laikā īpašums pieder katram laulātajam atsevišķi, bet laulības šķiršanas gadījumā īpašums tiek sadalīts vienlīdzīgi starp abiem laulātajiem.

Laulības noslēgšana nemaina laulāto īpašuma īpašumtiesības. Saskaņā ar Somijas Laulību likumu (*Avioliittolaki 234/1929*) īpašums, kas pieder vienam laulātajam pirms laulības, paliek šī laulātā īpašumā arī laulības laikā. Jebkurš īpašums, ko laulātais iegūst vai saņem kā mantojumu vai dāvinājumu laulības laikā, paliek šī laulātā īpašumā. Papildus īpašumam arī parādi katram laulātajam ir savi; tas nozīmē, ka katrs laulātais viens pats būs atbildīgs par jebkuru parādu, kas tam radies pirms laulības vai tās laikā. Tomēr abi laulātie būs kopīgi atbildīgi par parādu, kas vienam no laulātajam radies saistībā ar ģimenes uzturēšanu.

Saskaņā ar Somijas laulāto mantiskajām attiecībām katram laulātajam ir laulātā tiesības uz otra laulātā īpašumu. Šīs tiesības dod tiesības katram laulātajam vai atraiņai(-im) un mirušā laulātā mantiniekiem uz pusi no laulāto neto īpašuma vērtības, ja laulāto īpašums ir sadalīts laulības šķiršanas laikā. Laulātā

tiesības attiecas uz visu īpašumu neatkarīgi no tā, kad un kā laulātie šo īpašumu ieguva vai saņēma pirms laulības. Tomēr laulātie var izvēlēties nepiemērot laulātā tiesības savām laulībām, noslēdzot laulāto mantisko attiecību līgumu. Turklāt laulātā tiesības neattiecas uz jebkuru īpašumu, ko laulātais saņēmis saskaņā ar dāvinājuma dokumentu, testamentu vai saņēmēja klauzulu, kurā noteikts, ka saņēmēja nākamajam laulātajam nav laulātā tiesību uz attiecīgo īpašumu.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātie var vai nu pirms laulības noslēgšanas, vai arī laulības laikā noslēgt laulāto mantisko attiecību līgumu. Laulāto mantisko attiecību līgums ietelmē to, kā tiek dalīts laulāto īpašums. Piemēram, laulātie var vienoties, ka laulātajam nav laulātā tiesību uz kādu īpašumu, kas pieder otram laulātajam, bet katrs īpašums pieder katram attiecīgajam laulātajam atsevišķi. Laulātie var arī vienoties, ka laulāto īpašuma sadale neattiecas uz kādu konkrētu īpašumu.

Laulāto mantisko attiecību līgums ir jānoslēdz rakstiski, tam jābūt datētam un parakstītam. Turklāt tas jāapliecina divām personām, kas nav ieinteresētas šajā līgumā. Laulāto mantisko attiecību līgums stājas spēkā dienā, kad tas ir reģistrēts vietējā reģistra birojā [*maistraattj*] (vai kopš 2020. gada Digitālo un iedzīvotāju datu pakalpojumu aģentūrā [*Digi- ja vēsttietovirasto*]).

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Laulību likumā ir noteikti konkrēti ierobežojumi attiecībā uz tādu aktīvu pārvaldīšanu kā laulāto kopējais mājoklis vai kustamais mājokļa aprīkojums. Laulātais bez otra laulātā rakstiskas piekrišanas nedrīkst atbrīvoties no nekustamā īpašuma, ko paredzēts izmantot kā laulāto kopīgo mājokli. Bez otra laulātā piekrišanas laulātais nedrīkst atbrīvoties no nomas objekta vai citām tiesībām, kas dod valdījuma tiesības uz dzīvokli, kuru paredzēts izmantot kā laulāto kopīgo mājokli; kustamā īpašuma, kas veido daļu no kopīgā mājokļa aprīkojuma, ko izmanto abi laulātie; jebkuriem nepieciešamajiem instrumentiem, ko izmanto otrs laulātais; vai kustamā īpašuma, kas paredzēts otra laulātā vai bērnu personīgai lietošanai.

Laulāto īpašuma sadali var koriģēt, ja pretējā gadījumā sadale radītu nesamērīgu rezultātu vai ja otrs laulātais saņemtu netaisnīgu finansiālu labumu. Tas nozīmē, ka atsevišķos gadījumos, pamatojoties uz saprātīgiem apsvērumiem, var atkāpties no noteikumiem, kas citādi piemērojami laulāto īpašuma sadalīšanai. Apsverot laulāto īpašuma sadales koriģēšanu, īpaša uzmanība jāpievērš laulības ilgumam, laulāto darbībai viņu kopīgajā mājoklī un mantas uzkrāšanai un saglabāšanai, kā arī citiem salīdzināmiem faktiem par laulāto finansēm.

Koriģējot laulāto īpašuma sadali, var noteikt, ka laulātajam saskaņā ar laulāto tiesībām nav jāsaņem otra laulātā īpašums vai ka minētās tiesības ir ierobežotas; ka uz noteiktu īpašumu pilnībā vai daļēji neattiecas laulātā tiesības par laulāto īpašuma sadali; vai, ka visu īpašumu vai daļu no tā, uz kuru neattiecas otra laulātā tiesības saskaņā ar laulību vienošanos, īpašuma sadales laikā uzskata par īpašumu, uz kuru pilnībā vai daļēji attiecas otra laulātā tiesības.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Ja tiek izskatīta lieta par laulības šķiršanu vai ja laulība ir šķirta, ir jāveic laulāto īpašuma dalīšana, ja to pieprasa mirušā laulātā laulātais vai mantinieks. Veicot šādu laulāto īpašuma sadali, laulātā tiesības tiek realizētas, nosakot summu, kas laulātajam, kura neto īpašuma vērtība ir lielāka, jānodod otram laulātajam. Ja nevienam no laulātajiem nav laulātā tiesību uz otra laulātā īpašumu, tad laulāto īpašumu nevis sadala, bet atšķir. Ja laulātajiem ir kopīgs īpašums, minētais īpašums pēc pieprasījuma ir jāsadala, kad tiek sadalīts vai atšķirts laulāto īpašums.

Turklāt laulāto īpašuma sadalīšanu var veikt arī tad, ja laulātajiem, kuru laulāto mantiskās attiecības nosaka Somijas tiesību akti, ir izdots ārvalstu spriedums par laulāto atšķiršanu. Taču dalīšanu nevar veikt, ja laulātie pēc sprieduma par atšķiršanu atsāk dzīvot kopā.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Principā, ja laulība tiek šķirta viena laulātā nāves dēļ, tiek ievēroti tie paši noteikumi.

Ja mirušajam laulātajam ir tiešie mantinieki (bērni vai to leģupējie radinieki), atraitne(-is) un mirušā mantinieki var pieprasīt laulāto īpašuma dalīšanu. Veicot šādu laulāto īpašuma dalīšanu, galvenais noteikums ir visa īpašuma vienlīdzīga sadale. Puse īpašuma pāriet pārdzīvojušā laulātā īpašumā, bet otra puse tiek dalīta starp mantiniekiem. Savukārt, ja atraitnei(-im) ir lielāks īpašums nekā mirušajam laulātajam, tad viņiem ir tiesības paturēt visu savu īpašumu. Ja laulība tiek šķirta viena laulātā nāves dēļ, bet mirušajam laulātajam nav neviena tiešā mantinieka, atraitne(-is) manto visus mirušā laulātā aktīvus, ja vien mirušais laulātais testamentā nav norādījis citādi. Šādā gadījumā laulāto īpašums netiek sadalīts starp pirmā mirušā laulātā un pārdzīvojušā laulātā īpašumu. Parasti tikai pēc abu laulāto nāves īpašumu, ko atstājis pēdējais pārdzīvojušais laulātais, sadala vienādi starp abu laulāto mantiniekiem. Atraitne(-is) nedrīkst testamentā noteikt, kāda daļa pienākas pirmā mirušā laulātā mantiniekiem.

Ja vien tiešie mantinieki nepieprasa mantojuma dalīšanu vai to nepieprasa mirušā laulātā atstātais testaments, pārdzīvojušais laulātais var paturēt mirušā laulātā nesadalīto īpašumu. Tomēr pārdzīvojušajam laulātajam ir tiesības paturēt valdījumā nesadalītu laulāto kopīgo mājokli un visu kopējo kustamo mājokļa aprīkojumu, ar noteikumu, ka atraitnei(-im) nav citas dzīvesvietas, kas varētu kļūt par tā(-s) mājokli.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Somijā iestādes pēc savas iniciatīvas neuzsāk nekādas procedūras attiecībā uz laulāto mantiskajām attiecībām. Ja laulātie nespēj vienoties par īpašuma sadali, iesniedzot pieteikumu, rajona tiesa (*käräjäoikeus*) ieceļ izpildītāju laulāto īpašuma sadalīšanai.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Parasti laulības neierobežo laulātā tiesības slēgt līgumus, bet laulības laikā katram laulātajam ir tiesības pieņemt lēmumus attiecībā uz savu īpašumu bez otra laulātā piekrišanas.

Turklāt laulātais saskaņā ar likumu nav tieši atbildīgs par parādu, kas radies otram laulātajam. Tomēr laulātie ir kopīgi atbildīgi par parādu, kas radies vienam no laulātajiem dēļ pienākuma uzturēt ģimeni, kā arī par tās maksu par laulāto kopīgu mājokli. Laulātie var izbeigt nomas līgumu par savu kopīgo dzīvokli tikai kopā, pat tad, ja nomas līgumu ir parakstījis tikai viens no laulātajiem.

Kreditoru tiesības ir aizsargātas Laulību likumā tā, ka laulātais nevar atteikties no savām tiesībām laulāto īpašuma sadalē tādā veidā, kas ir saistošs kreditoriem. Ja laulāto īpašuma sadalījumā laulātais ir nodevis īpašumu otram laulātajam vai otra laulātā mantiniekiem tādā vērtībā, kas ievērojami pārsniedz to, ko viņam būtu vajadzējis nodot, sadalīšanu var atgūt un iemaksāt bankrota īpašumā.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Somijā iestādes pēc savas iniciatīvas neuzsāk nekādas procedūras attiecībā uz laulāto mantiskajām attiecībām. Ja tiek izskatīta lieta par laulības šķiršanu vai ja laulība ir šķirta, ir jāveic laulāto īpašuma dalīšana, ja to pieprasa mirušā laulātā laulātais vai mantinieks. Ja nevienam no laulātajiem nav laulātā tiesību uz otra laulātā īpašumu, tad laulāto īpašumu nevis sadala, bet atšķir.

Veicot laulāto īpašuma dalīšanu laulības šķiršanas dēļ, galvenais noteikums ir sadalīt visus īpašumus vienādi, ja vien laulātie nav noslēguši laulāto mantisko attiecību līgumu. Laulāto īpašuma sadalīšana var tikt koriģēta arī tad, ja tā citādi radītu nesaprātīgu rezultātu. Laulāto kopīgais īpašums pēc pieprasījuma jāsadala arī īpašuma sadalīšanas vai atšķiršanas gadījumā.

Ja laulība tiek šķirta viena laulātā nāves dēļ un mirušajam laulātajam ir tiešie mantinieki (bērni vai to leģupējie radinieki), atraitne(-is) un mirušā mantinieki var pieprasīt laulāto īpašuma dalīšanu. Veicot šādu dalīšanu, galvenais noteikums ir visa īpašuma vienlīdzīga sadale. Puse īpašuma pāriet pārdzīvojušā laulātā īpašumā, bet otra puse tiek dalīta starp mantiniekiem. Savukārt, ja pārdzīvojušajam laulātajam ir lielāks īpašums nekā mirušajam laulātajam,

pārdzīvojušajam laulātajam vienmēr ir tiesības paturēt visu savu īpašumu. Ja laulība tiek šķirta viena laulātā nāves dēļ, bet mirušajam laulātajam nav neviena tiešā mantinieka, pārdzīvojušais laulātais manto visus mirušā laulātā aktīvus, ja vien mirušais laulātais testamentā nav noteicis citādi. Parasti tikai pēc abu laulāto nāves īpašumu, ko atstājis pēdējais pārdzīvojušais laulātais, sadala vienādi starp abu laulāto mantiniekiem.

Puses var veikt sadalīšanu pašas saskaņā ar savstarpēju vienošanos (sadalīšanu vienojoties). Ja puses nespēj panākt vienošanos, sadalīšanu veic izpildītājs, ko ieceļ tiesa pēc viena laulātā pieteikuma (tiesas iecelts izpildītājs).

Ja sadalīšanu veic, par to vienojoties, sadalīšana ir jāieraksta dokumentā, kuram jābūt datētam un parakstītam. Turklāt tas jāapliecina divām personām, kas nav ieinteresētas šajā līgumā. Ja sadalīšanu veic izpildītājs, sadalīšanai jābūt reģistrētai dokumentā, ko parakstījis izpildītājs.

Dokumentu var iesniegt vietējā reģistra birojā (kopš 2020. gada arī Digitālo un iedzīvotāju datu pakalpojumu aģentūrā). Sadalīšanas dokumenta reģistrācija aizsargā katru laulāto pret otra laulātā kreditoru piedziņas prasījumiem; citādi tas neietekmē īpašuma sadalījuma starp pusēm pamatotību.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Īpašumtiesības uz īpašumu var reģistrēt, piesakot īpašumtiesību reģistrāciju. Īpašuma reģistrācija tiek veikta publiskajā īpašumu un hipotēku reģistrā. Pēc īpašuma reģistrācijas jaunais īpašnieks tiek norādīts īpašumtiesību sertifikātā.

Ja īpašuma dalīšanas vai atšķiršanas rezultātā mainās īpašumtiesības uz īpašumu, īpašuma sadalīšanas vai atšķiršanas līguma oriģināls, paskaidrojums par īpašuma sadalīšanas iemesliem (piemēram, rajona tiesas paziņojums, kurā norādīts, ka lieta saistībā ar laulības šķiršanu ir iesniegta tiesā), kā arī jebkura pārveduma nodokļa maksājuma apliecinājums jānosūta Somijas Valsts zemes dienestam [*Maanmittauslaitos*], lai pieteiktos uz īpašuma reģistrāciju. Īpašumtiesību reģistrācijas periods attiecībā uz tādu īpašumu, kas sadalīts sakarā ar laulības šķiršanu, sākas, kad tiek veikta sadalīšana. Īpašumtiesību reģistrācijas termiņš ir seši mēneši.

Lapa atjaunināta: 10/11/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Laulāto mantiskās attiecības - Zviedrija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Jā, šāda sistēma pastāv. Tā paredz noteikumus par uzturēdzelkļu maksāšanas pienākumu, ko piemēro laulātajiem laulības laikā un pēc tās. Tā arī reglamentē laulāto tiesības un pienākumus laulības laikā un pēc tās attiecībā uz dažādām aktīvu un saistību kategorijām, laulāto kopīgo mājokli un tā aprīkojumu, kā arī laulāto savstarpējām dāvanām.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Laulātajiem var būt divu veidu aktīvi: īpašums, uz kuru attiecas dalīšana (*giftorättsgods*), un privātais īpašums (*enskild egendom*). Biežāk sastopams ir īpašums, uz kuru attiecas dalīšana; uz īpašumu attiecas dalīšana, ja vien nav noteikts citādi. Pamatnoteikums ir tāds, ka viena laulātā nāves gadījumā vai laulības šķiršanas gadījumā šāds īpašums ir jādala. Šāda veida sadalīšana neattiecas uz privāto īpašumu. Īpašums var būt privāts:

- saskaņā ar laulāto mantisko attiecību līgumu (*äktenskapsförord*). Līgumam jābūt sastādītam rakstveidā un reģistrētam Nodokļu aģentūrā (*Skatteverket*);
- saskaņā ar dāvinājuma noteikumiem;
- saskaņā ar testamenta noteikumiem;
- ja labuma guvējs ir norādīts dzīvības apdrošināšanas polisē, nelaimes gadījumu apdrošināšanas polisē, veselības apdrošināšanas polisē vai individuālajā pensiju uzkrājumu shēmā.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Jā, šādi ierobežojumi pastāv. Piemēram, pastāv noteikumi, kas aizsargā laulāto kopīgo mājokli un tā aprīkojumu laulības laikā. Viens laulātais nevar pārdot, iznomāt vai citādi atbrīvoties no mājokļa bez otra laulātā piekrišanas. Šie noteikumi attiecas arī uz īpašumu, kas ir privāts saskaņā ar laulāto mantisko attiecību līguma noteikumiem. Ja īpašums ir jāsadala starp laulātajiem, laulāto kopīgais mājoklis un tā aprīkojums tiek piešķirts tam laulātajam, kuram tas ir visvairāk nepieciešams. Tas tā notiek pat tad, ja īpašums pilnībā pieder otram laulātajam. Ja īpašuma vērtība, kas tādējādi piešķirta vienam laulātajam, pārsniedz šī laulātā sadalāmā īpašuma daļu, šis laulātais tomēr ir tiesīgs pārņemt īpašumtiesības uz šādu īpašumu, ja viņš vai viņa samaksā starpību otram laulātajam. Vēl viens piemērs ir tas, ka pārdzīvojušais laulātais ir tiesīgs saņemt noteiktu minimālo naudas summu par abu laulāto īpašumu. Tas attiecas arī uz gadījumu, ja mirušā laulātā īpašums bija privāts un mirušais laulātais ir novēlējis visu savu īpašumu kādam citam.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Zviedrijas likumi paredz tikai laulības šķiršanu. Laulības šķiršanas juridiskais spēks nosaka, ka īpašums, uz kuru attiecas dalīšana, ir jāsadala. Turklāt vienam no laulātajiem var būt arī tiesības saņemt uzturēdzelkļu pabalstu, vismaz gaidīšanas periodā.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Īpašums tiek sadalīts starp mirušā mantiniekiem un pārdzīvojušo laulāto. Taču pāra kopējie bērni un mazbērņivarēs saņemt savu mantojuma daļu tikai pēc abu laulāto nāves.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Puses pašas var sadalīt īpašumu. Ja abas puses spēj vienoties, vienīgā formālā prasība ir, lai sadalījums tiktu sastādīts rakstveidā un to parakstītu abas puses. Ja abas puses nespēj vienoties, tiesa var iecelt izpildītāju (*bodelningsförrättare*). Katra no pusēm var apstrīdēt izpildītāja pieņemtos lēmumus tiesā.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Katrs no laulātajiem ir atbildīgs par saviem parādiem. Viena laulātā kreditors nevar pieprasīt samaksu no otra laulātā īpašuma, neatkarīgi no tā, vai uz šo īpašumu attiecas dalīšana, vai arī tas ir šī laulātā privātais īpašums. Pastāv arī noteikumi, kas aizsargā kreditoru pret laulāto centieniem nepieļaut kreditora piekļuvi aktīviem. Piemēram, laulātais nevar izlemt, ka viņa vai viņas privātais īpašums ir jāiekļauj īpašuma sadalē, ja nodoms ir izvairīties no kreditora.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Parasti īpašuma sadale attiecas uz visu īpašumu, uz kuru attiecas dalīšana. Pastāv vairāki izņēmumi. Laulātais var nodalīt no īpašuma, uz kuru attiecas dalīšana, saviem parādiem atbilstošu daļu. Katrs laulātais var nodalīt apģērbu un citu mantu, ko šis laulātais izmanto personīgi, kā arī jebkuras personīgās dāvanas. Tāpat sadale neattiecas arī uz tiesībām saņemt pensiju, ko maksā darba devējs vai no valsts līdzekļiem, vai arī dažos aspektos uz privātām pensijām. Atlikušo īpašumu no īpašuma, uz kuru attiecas dalīšana, sadala vienlīdzīgi starp abiem laulātajiem. Veicot sadali, ir jāņem vērā, kurš ir attiecīgā aktīva īpašnieks. Kā minēts iepriekš, uz laulāto kopīgo mājokli un tā aprīkojumu attiecas īpaši noteikumi.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Katrai tiesību uz nekustamo īpašumu nodošanas reize jābūt reģistrētai, veicot īpašumtiesību reģistrāciju zemesgrāmatas iestādē (*Lantmäteriet*).

Reģistrēšanu parasti veic pircējs. Kopā ar pieteikumu jāiesniedz dokumentu oriģināli.

Lapa atjaunināta: 10/11/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas

Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.